

GUIA DE RECURSOS PER A L'ACOMPA- NYAMENT

Centres en Dansa
per la Inclusió

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Educació**

Taula de continguts

Introducció	5
Educació Primària Inicial (de 1r a 3r)	10
Educació Primària Superior (de 4t a 6è)	48
Educació Secundària Obligatòria (ESO)	88

Nota prèvia sobre el tractament lingüístic del gènere: En aquest document es fa servir, en general, la forma neutra docent, mestre, professor, dinamitzador, alumne, estudiant, etc., en singular o en plural, per referir-se a totes les diversitats de gènere, amb la finalitat d'afavorir la naturalitat del text i la precisió de la informació, a més de facilitar-ne la lectura.

Introducció

I. Context de la guia

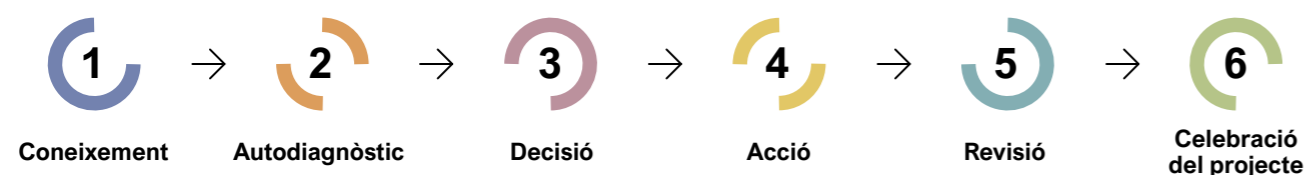
La guia que teniu a les mans s'emmarca en el programa CENTRES EN DANSA PER LA INCLUSIÓ. La coordinació tècnica del programa recau sobre professionals de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Rovira i Virgili i la Universitat de Barcelona. El projecte està promogut i finançat per la Direcció General d'Educació Inclusiva del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

En concret, el programa i la guia neixen en el marc de la Taula de Participació per un Sistema Educatiu Inclusiu (TaPSEI). La TaPSEI és *un òrgan de participació que permet intensificar la col·laboració entre administracions i teixit social per a la millora de la inclusió educativa i social*. Durant el primer cicle de debats de la TaPSEI (desembre de 2022 - febrer de 2023) va quedar palesa la necessitat d'ampliar el procés de transformació inclusiva al principal protagonista del sistema educatiu, l'alumnat, i introduir dinàmiques d'acció que afavoreixin el pas de la reflexió a la transformació.

La guia s'adreça, per tant, als centres de primària i secundària que voleu fer de la inclusió un tema prioritari i té com a finalitat: *Transformar els centres escolars en entorns inclusius i inclusors des d'una perspectiva àmplia*.

II. Estructura de la guia

La guia s'estructura en sis blocs temàtics, que es corresponen amb cadascuna de les 6 fases que proposem per al procés dels CENTRES EN DANSA PER LA INCLUSIÓ. La guia recull un total de 33 activitats.

El sentit de les activitats per a cadascuna de les fases és el següent:

- **Fase 1**
Coneixement. Promoure la reflexió entorn del concepte d'inclusió i la seva rellevància, per identificar pràctiques inclusives tant a dins com a fora del centre educatiu.
- **Fase 2**
Autodiagnòstic. Aprofundir en el coneixement de l'estat de la inclusió des d'un plantejament obert i dinàmic, que inclou la dimensió aula, centre i entorn. D'aquesta manera, cada centre escull el nivell d'obertura de la diagnosi.
- **Fase 3**
Decisió. Sistematitzar i orientar la presa de decisions sobre l'acció o accions a impulsar, basant-se en els resultats del bloc d'autodiagnòstic.
- **Fase 4**
Acció. Avançar en la inclusió des de diferents estratègies, que sistematitzin els processos de treball segons la tríada: organització-desenvolupament-tancament.
- **Fase 5**
Revisió. Fer emergir la reflexió conjunta del procés efectuat i dels canvis assolits, així com de la continuïtat que es vol donar al procés.
- **Fase 6**
Celebració del projecte. Promoure la difusió/visibilització del procés efectuat. Aquest bloc és transversal, és a dir, es poden iniciar/desenvolupar activitats de difusió al llarg de tot el procés.

Cada etapa educativa conté 11 activitats adaptades a la maduració de l'alumnat:

- **Educació Primària Inicial** (de 1r a 3r)
- **Educació Primària Superior** (de 4t a 6è)
- **Educació Secundària Obligatòria (ESO)**

Les activitats de la guia, a part de ser formatives, constitueixen en si mateixes una eina diagnòstica per descobrir/treballar els coneixements, els sentiments i les actituds de l'alumnat en relació amb l'educació inclusiva.

Cada activitat s'estructura de la següent manera:

- **Nom de l'activitat**
- **Descriptors generals**
- **Presentació**
Espai on es comenta l'activitat amb les seves característiques principals.
- **Desenvolupament de l'activitat**
En aquest apartat es descriu de forma detallada l'estructura de la sessió, així com la metodologia més adequada per dur-la a terme.
- **Pistes per seguir avançant**
En aquest punt es recomanen algunes propostes d'accions per continuar i/o enriquir l'activitat.
- **Per saber-ne +**
Espai on s'inclouen recursos complementaris per a la posada en pràctica de l'activitat.
- **Fitxes de l'activitat**
S'inclouen algunes fitxes per facilitar el desenvolupament de l'activitat.

Taula 1. Relació apartats: Activitats

En total, a la guia trobareu 33 activitats, organitzades a partir de les fases enunciades anteriorment i adreçades a alumnes de primària i secundària. Totes les activitats es poden adaptar a les necessitats del centre i de cada grup i es poden buscar sinergies de col·laboració amb la comunitat educativa, les famílies, el poble o el barri, les entitats, etc.

En aquesta taula teniu la relació d'activitats de la guia, ordenades per etapa i per fase:

Etapa	Fase	Activitat
A Educació primària inicial (de 1r a 3r)	Coneixement	A.1 Quatre cantonades de no res
		A.2 El restaurant del món
		A.3 Cua de sirena
	Autodiagnòstic	A.4 Sentim les emocions al centre educatiu
		A.5 Som una comunitat
		A.6 Qüestionari sobre la meva escola
	Decisió	A.7 Obrim camins a la inclusió
	Acció	A.8 La cuina de la inclusió
	Revisió	A.9 Assaborim els nostres èxits
	Celebració	A.10 Mirades al món
		A.11 En aquesta festa hi cap tothom
B Educació primària superior (de 4t a 6è)	Coneixement	B.1 Curtmetratges sobre la discapacitat i la diversitat funcional
		B.2 Mirada estràbica
		B.3 Jocs cooperatius per la inclusió
	Autodiagnòstic	B.4 Centres en dansa
		B.5 Debilitats i fortaleces del teu grup
		B.6 Inventem un missatge o eslògan inclusiu
	Decisió	B.7 La ruta de la inclusió
	Acció	B.8 Quina és la recepta de la inclusió?
	Revisió	B.9 Ens en sortim!
	Celebració	B.10 Microrelats per la inclusió
		B.11 A la nostra escola hi cap tothom?
C Educació secundària obligatòria (ESO)	Coneixement	C.1 Tot el que compartim
		C.2 La persona ideal
		C.3 Allò que el vent s'endugué
	Autodiagnòstic	C.4 Construïm patis inclusius
		C.5 Qüestionari sobre el meu institut
		C.6 Explorem la nostra comunitat
	Decisió	C.7 Tots els camins porten... a la inclusió
	Acció	C.8 Cuinem actituds inclusives al grup
	Revisió	C.9 Què hem aconseguit?
	Celebració	C.10 La inclusió en positiu. Ho posem a les nostres xarxes
		C.11 Parlem de la inclusió

Taula 2. Relació d'activitats

III. Coses importants a tenir en compte abans de començar a implementar les activitats

Si bé és cert que aquesta guia es pot utilitzar com un banc d'activitats autònomes per treballar l'educació inclusiva, us recomanem implementar un mínim d'una activitat de cada bloc.

Les activitats han estat dissenyades per tal que puguin ser replicades per qualsevol professional de dins o de fora del centre amb ganes de treballar per a la millora de l'educació inclusiva. No obstant això, cal tenir ben present que el paper del/de la docent és cabdal per al bon funcionament i la sostenibilitat dels processos, per la qual cosa us oferim algunes pistes per orientar l'aplicació de les activitats:

Estimular i afavorir la participació, valorant totes les persones del grup.

Mostrar una escolta activa al llarg de tota l'activitat.

Partir dels interessos de l'alumnat mitjançant alguna o algunes de les activitats per detectar necessitats i interessos relacionats amb l'escola inclusiva.

Fomentar la participació grupal, les activitats busquen generar dinàmiques i/o accions col·lectives.

Tenir en compte que, encara que siguin processos/activitats participatives, s'haurien d'incloure moments de reflexió individual, sobretot per a aquells alumnes que presenten més dificultats a l'hora de treballar en equip.

En algunes de les activitats trobareu dins de l'apartat "Pistes per seguir avançant" suggeriments per implicar tothom de la comunitat educativa. Us animem a portar a la pràctica aquests suggeriments o bé a adaptar les activitats per adreçar-les als diversos agents de la comunitat educativa.

En totes les activitats trobareu una proposta de temporització orientativa de cada activitat que pot adaptar-se (o fer-ne només una part si es creu convenient) a les vostres necessitats, característiques de l'alumnat, etc.

Totes les activitats es poden adaptar a les necessitats del centre i de cada aula, i fins i tot es promou la implicació de les famílies en algunes de les propostes. Els docents podran adaptar-les a la seva realitat, ja sigui pels materials utilitzats o per les accions de les activitats.

A l'hora de fer la presentació de l'activitat i parlar d'alguns conceptes que s'hi proposen, serà important partir del coneixement previ sobre el tema de la inclusió que l'alumnat hagi après en algun altre moment i garantir així la significativitat de les activitats previstes.

A

Educació Primària Inicial (de 1r a 3r)

A.1 Quatre petites cantonades de no res

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Lectura/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Comprendre la diversitat des d'una mirada complexa.
 2. Valorar positivament la diversitat.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Conte *Quatre petites cantonades de no res*, projector i pantalla
- **Espai físic:** Aula, sala de projecció del centre o biblioteca

Presentació

- *Quatre petites cantonades de no res* és un àlbum il·lustrat excel·lent per tractar una temàtica molt necessària en una societat com la nostra: el respecte a la diferència i la integració des d'aquest respecte, sense pretendre que tots siguem iguals.
- És un missatge molt interessant perquè la igualtat no consisteix en què tots siguem iguals i se'ns tracti a tots per igual, sinó a respectar que cadascú és com és i que és el context el que s'ha d'adaptar a les peculiaritats de cada individu, proporcionant-li un espai on créixer segur i protegit.
- El docent crea una atmosfera càlida i amable per a la lectura d'un conte. Si l'escola disposa de biblioteca, s'hi pot anar i fer una rotllana en l'espai habilitat per a la lectura col·lectiva; si no fos possible, la classe es pot convertir en un espai obert on l'alumne/a seu i es predisposa a gaudir d'una història.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent diu el títol del conte i presenta els personatges principals. A continuació, inicia la lectura de la història i s'assegura que tots els alumnes poden anar seguint les il·lustracions de cada paràgraf.
- Un cop acabat el conte, el docent demana retroacció (*feedback*) a l'alumnat sobre el fil argumental de la història per saber si tothom l'ha entès. Si no, demana als alumnes que han seguit la història que l'expliquin als qui no ho han fet.
- A continuació, el docent obre un debat sobre la igualtat i la diferència. Preguntes per orientar el debat podrien ser les següents:

Quants grups de figures surten en el conte?

Quin problema té el quadrat? Qui ha creat el seu problema?

Què et sembla la primera cosa que volen fer les rodones? I la solució final?

Què has après del conte?

Pistes per seguir avançant

- En el cas d'alumnat amb dificultats d'aprenentatge, es pot utilitzar un videoclip en el qual s'explica el conte de forma molt audiovisual per part d'infants: <https://youtu.be/H5fVi0qMhVc>
- Després de la lectura, es pot jugar a construir peces geomètriques diverses, i construir-los una casa comuna: com serà la porta d'aquesta casa si hi volen entrar triangles? I rectangles?
- També es pot animar l'alumnat a escriure un conte amb un fil argumental similar però personatges diferents. En comptes de figures geomètriques, es poden caracteritzar animals, plantes, instruments musicals, etc.

Per saber-ne +

Hi ha molts contes que ajuden l'alumnat d'educació primària a comprendre la diversitat des d'un enfocament complex i positiu. Més avall deixem constància de tres dels més populars, i que habitualment es poden trobar a les biblioteques.

Conte

L'Elmer, l'elefant de colors

ISBN: 9788448823290

Autor: **David McKee**

Editorial **BEASCOA**

Enllaç a videoclip explicat: <https://youtu.be/zQfXQiTOzHM?si=usRA8dqNtbq5mMFW>

Conte

A l'escola amb la Pepa

ISBN: 9788426728074

Autora: **M. Nieves Seseña**

Editorial **MARCOMBO**

Conte

Monstre rosa

ISBN: 9788491377030

Autora: **Olga de Dios**

Editorial **ESTRELLA POLAR**

Enllaç a videoclip explicat: https://youtu.be/WtjhpWxi_uc?si=2sJenhYcJOV-wXjJ

A.2 El restaurant del món

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Joc de rol
- **Objectius activitat:**
 1. Comprendre com la desigualtat s'associa a la diferència.
 2. Analitzar la causa de les desigualtats i les seves conseqüències.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Aliments per preparar un esmorzar o berenar, targetes de quatre colors, tot d'acord amb les instruccions contingudes en l'explicació de l'activitat
- **Espai físic:** Espai ampli amb taules diferenciades a les cantonades

Presentació

- Joc de rol que planteja la situació de desigualtat centrada en l'aspecte de l'alimentació com a fil conductor a partir del qual va apareixent tot l'ampli ventall de condicionants i implicacions que conformen aquesta desigualtat.
- L'activitat es proposa des del mètode socioafectiu, que planteja analitzar i canviar actituds a partir de la seqüència "vivenciar-reflexionar-canviar".
- La preparació del material requereix un treball previ considerable. El joc de rol se situa en un restaurant amb quatre taules, i cada taula ha d'estar decorada i ha de tenir diferents tipus i quantitats d'aliments:
 - Taula vermella:** 4 cacaolats, 6 croissants, 8 magdalenes, 1 teula de xocolata, 2 bosses de patates xips, 4 ampolles de suc, aigua, cacauets, pipes.
 - Taula blava:** 1 cacaolat, 2 croissants, 8 magdalenes, 1 bossa de patates xips, 1 ampolla de suc, aigua, cacauets, pipes.
 - Taula groga:** aigua, cacauets i arròs inflat.
 - Taula verda:** pipes.
- La decoració de les taules ha d'estar d'acord amb la qualitat i quantitat dels aliments: la taula vermella molt ben parada, fins a la taula verda gens parada i amb només 2 o 3 cadires.
- Convé que hi hagi algun educador/a més a l'aula atesa la complexitat de l'activitat. També podria ser interessant que algun alumne/a de cycle superior, al qual se li hagi explicat el sentit de la dinàmica, col·laborés en el muntatge de l'activitat i fes d'observador durant el desenvolupament.
- És important tenir una reserva de menjar per si alguna persona es queda sense esmorzar/berenar al final de la dinàmica. Alhora, també és important tenir controlades les intoleràncies alimentàries que puguin existir entre l'alumnat del grup participant.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent avisa els alumnes amb un dia d'antelació que l'endemà se'ls convidarà a esmorzar/berenar de manera especial; és important el factor sorpresa. Quan arriba el moment del joc, es demana als alumnes que surtin fora de l'aula mentre es preparen les taules i se'ls distribueix a l'atzar en quatre subgrups desiguals mitjançant una targeta d'un color determinat: grup vermell (4 alumnes), grup blau (4 alumnes), grup groc (11 alumnes), grup verd (6 alumnes).
- El docent actua de servei de taula, convida els alumnes a situar-se cadascú a la seva taula d'acord amb el color de la targeta i, quan tothom ja és el seu lloc, els anima a començar l'àpat. Es pot posar música ambiental per crear una atmosfera lúdica i festiva. A partir d'aquí, el docent està atent a la dinàmica grupal que es crea, un cop l'alumnat s'adona de la desigualtat entre les taules: si apareixen processos de cooperació entre taules, o d'enfrontament, i quines actituds s'observen. Cal que el mestre/a procuri mantenir-se de forma neutra, per donar el màxim protagonisme a l'alumnat i posar a prova la seva autoregulació.
- Un cop el docent considera que el grup ha desenvolupat una dinàmica prou rica de comportaments i d'actituds davant de la situació creada, atura el joc i deixa uns minuts per a la relaxació i la calma.
- Posteriorment, el docent planteja un debat de grup per al qual és important respondre algunes preguntes com les següents:
 - Com t'has sentit? I els altres, com s'han sentit?**
 - Per què t'has sentit així?**
 - Què has fet? I què t'han fet? Per què creus que ho has fet així?**
 - Què et sembla la distribució dels aliments per les taules? Per què?**
 - Com ho hauríem de fer perquè tothom se sentís bé jugant a aquest joc?**
 - Quina relació té el joc amb la realitat?**
- És important que el docent no faci cap judici de valor, sinó només ha de moderar el debat i deixar que siguin els alumnes els que prenguin les decisions.

Pistes per seguir avançant

- Una de les primeres extensions del joc pot ser amb la realitat social dels diferents països i continents. Es pot aprofitar per parlar de les desigualtats a nivell internacional. Aprofitar la presència d'alumnat amb família d'altres continents per parlar de la seva realitat allà.
- És important, però, situar que la desigualtat no és quelcom que passa lluny de casa, també podem trobar la desigualtat prop d'on vivim. Animar l'alumnat a relatar situacions properes que hagin observat com a constitutives de pobresa.
- Una de les claus del joc que ens interessa per al treball en aquest marc és adonar-se que la distribució per color de taula ha estat efectuada a l'atzar. Reflexionar sobre com les persones tenim una identitat que ens ve donada en el moment del naixement i que no podem ser jutjades per aquest fet absolutament casual. De la mateixa manera, tenim la possibilitat d'anar construint la nostra identitat tan bon punt anem creixent i desenvolupant-nos, i ser qui volem ser, si les condicions del context ens ho permeten i no ho impedeixen.

Per saber-ne +

Videoclip del "restaurant del món"

Videoclip que recull l'experiència amb un grup d'alumnes de 8 anys.

Enllaç recurs: <https://www.youtube.com/watch?v=ZfT6b6wfgF4>

Joc de rol de les desigualtats

Joc que fomenta la comprensió i l'empatia a partir d'actuar en una gimcana des d'unes característiques individuals determinades.

Enllaç recurs: <https://www.xtec.cat/~asarsane/Jocs.htm#Jocderol>

Joc Una vetllada intercultural

Joc d'ambientació i celebració de la diversitat cultural, posant-se a la pell de persones que són d'altres grups culturals al propi.

Enllaç recurs: <https://www2.fundesplai.org/mandala/PDF/unavetlladaintercultural.pdf>

A.3

Cua de sirena

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Cinefòrum
- **Objectius activitat:**
 1. Aproximar-se al concepte de diversitat de gènere des d'una perspectiva interseccional.
 2. Comprendre la naturalesa social i construïda de les identitats individuals.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Curtmetratge, instrumental de projecció
- **Espai físic:** Aula, sala de projecció del centre o biblioteca

Presentació

- D'acord amb la informació proporcionada pel projecte al seu website de Filmin, Cua de sirena, d'Alba Barbé i Sara Carro, és un curtmetratge d'animació stop-motion que tracta sobre els estereotips de gènere i la diversitat, així com el lliure desenvolupament de la identitat. És una eina que pretén combatre la discriminació i l'assetjament escolar.
- **SINOPSI:** El Roque estava desorientat. Li deien que era un ésser humà i que es podia convertir en sirena. No entenia per què era una cosa que s'havia de convertir en una altra. A més per sempre! Una cosa o l'altra. Blanc o negre. Carn o peix. Nen o nena. Humà o sirena... Com si només hi haguessin dues opcions! No pot ser que una decisió sigui també que no vols prendre cap decisió?
- L'Associació ActuaVallès, promotora d'aquest curtmetratge, el té disponible aquí: <https://youtu.be/JpyYt6dqLZM?si=jW08ygZ2z0vqO09r>
- El docent decideix un espai especial per dur a terme el visionat del curtmetratge que no sigui l'aula habitual, amb la finalitat de donar transcendència a l'activitat, i captar una atenció especial.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent anuncia el títol del curtmetratge i demana a l'alumnat què s'imagina, i quin deu ser l'argument de la història. L'objectiu és crear un ambient d'expectativa i el visionat serveix per anar desvetllant si l'expectativa es va confirmant o no.
- El mestre o la mestra passa el curtmetratge en un clima de relaxació i de calma.
- Un cop vist, el docent obre un debat general amb el grup-classe. Algunes preguntes per al debat poden ser les següents:
- Què li passa al Roque? Com se sent? Com actua?
- Com reacciona l'entorn del Roque quan ell pren una decisió? Com hauria de reaccionar?
- Què penses sobre el final de la història? Quins finals alternatius t'imagines? Per què?
- T'has sentit algun cop com el Roque? Coneixes algú que s'hi hagi sentit? Què hi fas al respecte?

Pistes per seguir avançant

- La història del curtmetratge també es pot gaudir en forma d'espectacle teatral de titelles, a càrrec de la titellera Ruth García: ruthgarciaz@gmail.com. Es tracta d'una opció de major proximitat que pot complementar el visionat del curtmetratge. També pot donar idees perquè el propi grup-classe dugui a terme la seva pròpia representació.
- Des de l'àrea d'educació visual i plàstica, es pot convidar l'alumnat perquè deixi volar la seva imaginació i disegni, i creï amb materials o dibuixi en suports de paper de gran format, qui i com voldria ser.
- L'exercici del curtmetratge també pot obrir les portes a l'observació de les persones de la comunitat educativa i de fora de l'escola, descobrint una rica i variada diversitat d'identitats que conviuen plegades.

Per saber-ne +

Conte

Visca les uncles de colors
ISBN: 9788417673123

Autores: **Alicia Acosta i Luis Amavisca**
Editorial: **NUBEOCHO**
Enllaç: <https://youtu.be/5TMkOiT2BgM?si=-f0nVs6ZPFX-CpC>

Conte

Soc la Jazz
ISBN: 9788472908482

Autora: **Jessica Herthel**
Editorial: **BELLATERRA**

Conte

Nenes i nens
ISBN: 9788494601354

Autores: **Aingeru Mayor i Susana Monteagudo**
Editorial: **LITERA LIBROS**

A.4

Sentim les emocions al centre educatiu

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Mètode socioafectiu
- **Objectius activitat:**
 1. Detectar les emocions que genera cada espai a cada participant. des d'una perspectiva interseccional.
 2. Reflexionar entorn a les emociones identificades.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Retoladors, cartolines de cada color (mínim unes 25 de cada color), cel·lo o equivalent per penjar. Fitxa de l'activitat A.4.
- **Espai físic:** Tota l'escola

Presentació

- Els espais físics als centres educatius no són neutrals. Un mateix espai pot generar emocions diferents a cada persona. Aquestes emocions dependran de les vivències, les percepcions, etc., que cadascú tingui.
- En aquesta activitat proposem que l'alumnat identifiqui els diferents espais del centre educatiu. Un cop identificats, hauran de seleccionar els espais a visitar. Cada espai generarà emocions diferents. L'activitat convida a identificar aquestes emocions a i reflexionar entorn a les mateixes.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part.

Pensem el centre educatiu (30 minuts)

- Es fa una llista conjunta de tots els espais del centre educatiu, per exemple: aula del grup-classe, passadissos, pati, sala de mestres, aules d'infantil, lavabo, menjador, biblioteca, vestidors, escales, entrada, aula de música...
- Dels espais que han sortit, se'n fa un rànquing dels 5 que l'alumnat vol analitzar. El criteri per fer aquest rànquing pot ser: espais de relació dels alumnes participants en el centre educatiu. Aquest rànquing es pot fer de forma consensuada en forma de debat o per votacions. L'aula on es troben més temps ha de ser un dels espais a analitzar ja que és un dels moments que més comparteixen entre el grup.

Segona part.

Sentim el centre educatiu. Visita als espais acordats (30 minuts)

- El grup es divideix en 4 equips de treball per a sortir a visitar els 5 espais pactats. Cada equip és acompanyat per un educador o educadora.
- El docent responsable tria i comunica l'ordre de visita que faran els equips, és a dir, quin equip comença per quin espai i el circuit que han de seguir.

- Cada participant disposa de targetes dels 6 colors que s'han assignat per expressar les emocions. Les targetes les pot portar l'educador/a de referència de cada equip i anar repartint-les a mesura que l'alumne/a vol expressar la seva emoció relacionada amb l'espai.

S'estableix una relació entre emocions i colors:

Groga	= Alegria
Blava	= Tristesa
Verda	= Fàstic, rebuig
Vermella	= Ràbia
Lila	= Por
Blanca	= Estat de pau

- Una vegada un equip es troba a l'espai a analitzar, es pregunta a cada participant quina és l'emoció que li genera i a partir de quina experiència creu que la té. Es poden posar exemples, com:
 - Sento ràbia perquè no em sento escoltat.
 - Sento rebuig a passar o estar aquí perquè s'hi donen moltes empentes.
 - Sento por; no vull que m'insultin per passar per aquí.
- Cada infant escull la targeta de color a l'emoció corresponent i hi escriu amb retolador la situació que explica l'emoció generada.
- Quan els 5 espais s'han visitat, els "atrapa-emocions" (les targetes amb les emocions escrites) es porten a l'aula i es poden penjar a les parets per visualitzar-los.

Si el docent ho considera oportú pot fer ús de l'annex 1.

Tercera part.

Reflexió (30 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
 - Com us heu sentit al relacionar els espais amb les emocions? Ha estat fàcil pensar quines situacions generen les emocions? Creieu que es pot fer alguna cosa per transformar les situacions que generen emocions com el rebuig, la por, la tristesa o la ràbia?
 - Quins espais són els que presenten més harmonia? És a dir, quins tenen més targetes blanques i grogues? Quins espais tenen més situacions a revisar? És a dir, quins tenen més targetes verdes, blaves, vermelles i liles?

Pistes per seguir avançant

- A partir de la reflexió, es poden elaborar propostes perquè entre tots es creï la sensibilització a favor d'un espai de convivència harmònic.
- Si aquesta activitat es fes a secundària, es podria afegir un gomet a cada targeta per assenyalar la causa o causes de les situacions. Per exemple:
- Gomet violeta -> si la causa és per qüestió de gènere.
- Gomet taronja -> si la causa és per racisme o xenofòbia.
- Aquesta activitat es pot traslladar al barri o al poble on es troba el centre educatiu. En aquest cas, s'hauria de fer una identificació dels espais del barri o poble que posteriorment es visitarien. També es pot fer aquesta identificació amb la mainada, passejant pel barri o poble amb persones del lloc que poden anar explicant el que anem veient, intercanviant impressions o fent preguntes. Aquesta passejada es pot gravar amb una càmera, de manera que les opinions de les persones que acompanyen la visita també quedin enregistrades.

Per saber-ne +

Activitats

Recursos per treballar les emocions (2020)

Font:
Escola Mossèn Cinto

Petit recull d'exemples d'activitats i dinàmiques per treballar les emocions.

<https://agora.xtec.cat/escolamossencinto/wp-content/uploads/usu829/2020/04/3.-recursos-per-treballar-les-emocions.pdf>

Activitats

5 activitats per començar a treballar les emocions a l'aula (2022)

Font: Blog Som docents

Petit recull d'activitats per treballar les emocions a l'aula.

<https://somdocents.com/blog/5-activitats-per-treballar-les-emocions-a-aula/>

Guia

Guia pedagògica convivint. Per una escola i un món sostenible i de pau (2019)

Font: Fundació Akwaba

Exemples d'atrapa-emocions, fets per altres escoles.

<https://comvivim.wordpress.com/2016/12/30/g-atrapa-emocions/>

Activitat adaptada de la *Guia pedagògica Com vivim? Convivint. Per una escola i un món sostenible i de pau* (pàg. 66-71).
Fundació Akwaba 2019. Disponible a:
https://comvivim.files.wordpress.com/2019/04/guia_pedagogica_comvivim_1afase.pdf

Fitxa de l'activitat A.4 Anàlisi de les emocions a l'escola

	Espai	Emoció	Què has viscut o vist per tenir aquesta emoció?
1			
2			
3			
4			
5			

Exemples

1	A les escoles		Em trobo i parlo amb gent que només veig en pujar les escales
2	A les escoles		És habitual que hi hagin empentes

A.5

Som una comunitat

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Cos i moviment
- **Objectius activitat:**
 1. Reflexionar sobre com ens relacionem i com ens volem relacionar.
 2. Identificar i reflexionar sobre l'ideal de comunitat.
- **Etape:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Cartolines, gomets, fils de colors
- **Espai físic:** Aula del grup classe i/o gimnàs de l'escola

Presentació

- L'escola és una comunitat on l'alumnat passa gran part del seu dia relacionant-se amb companys/es, docents, etc.
- En aquesta activitat convidem els infants a reflexionar sobre com es relacionen amb els altres i com aquestes relacions influeixen en la seva comunitat (aula, escola, barri/poble). Aquesta reflexió -conjuntament amb el mural que es proposa- ajudarà a construir l'ideal de model de comunitat.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part.

"Agrupeu-vos" (30 minuts)

- La persona dinamitzadora dona la benvinguda i introdueix l'activitat.
- Seguidament, es comença convidant l'alumnat a aixecar-se i caminar per l'aula, de manera silenciosa. Es posa música de fons i es van donant diferents consignes:
 - Caminar molt lentament.
 - Caminar ràpid.
 - Caminar a peu coix.
 - Centrar-se amb la respiració.
 - Saludar amb la mirada els companys/es.
- Mentre l'alumnat està caminant per l'aula i seguint les consignes, es van enganxant, de manera aleatòria un gomet al front de cada participant, sense que vegin de quin color i mida és el gomet se'ls està donant.
- A mesura que s'enganxen els gomets, els participants s'observen entre ells, veient que cadascú té un gomet d'una forma i color diferent fins i tot hi pot haver algú que no en tingui cap. Aleshores, es donen dues consignes:
 - No podeu parlar.
 - Agrupeu-vos!

- Després que l'alumnat s'hagi agrupat, es reparteix un full DIN-A3 i fils de diferents colors i mides a cada grup que hagi sorgit. Es demana que cada grup representi amb els fils el procés que ha seguit per agrupar-se i que ho plasmin en el full.
- Es demana a l'alumnat que col·loqui les diferents composicions juntes i se'ls convida a què se situïn al voltant de les composicions per reflexionar sobre el que ha passat. Es pot introduir la reflexió, plantejant les següents preguntes:
 - Quin és el criteri que heu utilitzat per agrupar-vos?
 - Com us heu sentit fent l'activitat?
 - Què és el que heu volgut plasmar en la composició?
 - Considereu que algun gomet ha tingut més valor que un altre?

- Normalment, l'alumnat s'agrupa per colors i mides dels gomets, per amistat, etc, la qual cosa haurà implicat comunicació no-verbal i cooperació, i farà que possiblement la persona que no té cap gomet quedi apartada i no s'agrupi. Ara bé, el que seria ideal, però habitualment no succeeix, és que tot el grup classe formi un sol grup. En cas que l'alumnat ja conegui la dinàmica, proposem de fer-la igualment i fer la interpretació del que ha passat entre tots els participants.

Segona part:

Posada en comú (30 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
 - Com us heu sentit a l'agrupar-vos?
 - Us ha resultat fàcil?
 - Com us agradaria que fos la vostra classe?
 - I la vostra escola?
 - Quines coses canviaríeu de la vostra classe?
 - I de la vostra escola?

Tercera part:

Reflexió sobre l'ideal de comunitat (15 minuts)

- A partir de la següent pregunta, es reflexiona sobre el que és una comunitat i com s'imaginen que podria ser una comunitat ideal.
 - Quin és l'ideal de model de comunitat?

Per començar, es pot preguntar a la mainada si considera que forma part d'alguna comunitat, i posem exemples del que podria ser una comunitat: comunitat educativa, comunitat de veïns, grup d'amistats, família, equip esportiu...

- Es recullen les respostes de l'alumnat en un paperògraf/pissarra.

Tercera part:**Mural conjunt (15 minuts)**

- Amb les idees recollides sobre l'ideal de comunitat es pot fer una composició conjunta sobre l'ideal de comunitat. Es pot fer una infografia que representi aquest "ideal de comunitat". Per exemple, es pot fer servir la dinàmica de la teranyina -veure apartat per "saber-ne més"- i un cop acabada, es fan fotografies.
- Durant l'exercici grupal es pot introduir l'educació inclusiva com a ideal de comunitat!
- Amb les fotografies i la informació recollida al paperògraf, es fa una composició/mural. Aquesta composició/mural pot ser el lloc on es vagin plasman els diferents aprenentatges que anem fent al llarg de les sessions.

Pistes per seguir avançant

- Per tal de donar una major visibilitat al treball fet, es pot penjar el mural en alguns dels espais comuns de l'escola.
- Per tal de donar continuïtat a la feina feta a través d'aquesta activitat, es pot valorar la possibilitat de fer alguna de les propostes de canvi assenyalades per l'alumnat durant les preguntes per a la reflexió.
- Per tal de vincular l'activitat amb les famílies, els docents pot enviar les fotos a les famílies, explicant breument el programa "Centres en Dansa per la Inclusió".

Per saber-ne +**Dinàmiques****30 dinàmiques de grups per a totes les edats (2022)**

Font: Blog, Educació, Formació adults

Descripció: En aquest pàgina trobareu exemples de dinàmiques per treballar la cohesió social del grup. En concret, a la dinàmica 2 s'explica l'activitat de la teranyina.

Enllaç recurs: <https://www.joviat.com/parvulari/la-teranyina-activitat-de-cohesio-grupal/>

Activitat adaptada de la *Guia pedagògica Comunitats. Relacions sostenibles a l'escola i al món* (pàg. 41-43). Fundació Akwaba 2023. Disponible a: <https://comunitats.fundacioakwaba.cat/wp-content/uploads/2023/04/comunitats-guia-pedagogica-fase-1.pdf>

A.6
Qüestionari sobre la meua escola

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Anàlisi de dades
- **Objectius activitat:**
 1. Identificar i analitzar com se sent l'alumnat a l'escola.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Fitxa de l'activitat A.6.
- **Espai físic:** Aula

Presentació

- Per fomentar l'educació inclusiva, hem de partir de les percepcions concretes que tenen sobre els centres educatius les persones que hi formen part.
- L'activitat que es proposa a continuació s'orienta a facilitar un espai per compartir, parlar, escoltar, etc., opinions i suggeriments sobre el centre educatiu, a partir d'un qüestionari que el vostre alumnat haurà de respondre a classe.

Desenvolupament de l'activitat**Primera part.****Qüestionari (45 minuts)**

- L'educador/a dona la benvinguda i introdueix l'activitat.
- Seguidament, facilita un qüestionari a cada infant per tal que l'empeni individualment (fitxa de l'activitat A.6.)
- Per fer aquesta activitat, el docent fa un buidatge de la informació recollida. Sobretot sintetitza les respostes dels ítems que li interessa més treballar a classe.

Segona part:**Presentació de resultats (15 minuts)**

- En una segona sessió el docent presenta els resultats dels ítems escollits a classe, mitjançant, per exemple, gràfiques.
- A partir de la projecció, es proposa a l'alumnat que s'aplegui en subgrups de 4 persones i se'ls convida a reflexionar sobre els resultats. Es poden fer preguntes del tipus:
 - Què us han semblat les gràfiques?
 - Quines gràfiques us han cridat més l'atenció?
- Si prèviament es necessita fer dinàmiques de treball en equip i per fomentar l'empatia, es pot revisar l'apartat "per saber-ne més".
- Tot seguit, es demana a un portaveu de cada subgrup que comparteixi el que han parlat. La persona dinamitzadora va prenent nota de les aportacions en un lloc ben visible o a través de, per exemple, notes adhesives.

Segona part:

Reflexió (15 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per la reflexió del tipus:
 - Quines preguntes del qüestionari us han agradat més? Per què?
 - I quines us han agradat menys? Per què?
 - Quines coses es podrien fer per canviar les emoticones negatives?

Pistes per seguir avançant

- Per tal de donar més èmfasi a l'activitat, es pot valorar que l'alumnat apliqui el qüestionari a companys i companyes d'altres classes. És a dir, que faci d'enquestador/a.
- Es pot valorar la idoneïtat de promoure aquesta mateixa activitat, adreçada a la resta d'agents educatius. Es pot partir dels qüestionaris que es recullen a Booth, T. i Aiscow, M. (2011): *Guía para la Educación Inclusiva Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares*.

Per saber-ne +

Dinàmiques

10 dinàmiques per treballar en grup a primària i secundària (2017)

Font: Blog icens Vives

Descripció: Blog on es recullen 5 dinàmiques per a primària i 5 per a secundària per treballar en equip.

Enllaç recurs: <https://blog.vicensvives.com/ca/10-dinamiques-per-treballar-en-grup-a-primaria-i-secundaria/>

Jocs

3 llocs per treballar l'empatia (2022)

Font: Blog són docents

Descripció: Blog on es recullen tres jocs per treballar l'empatia.

Enllaç recurs: <https://somedocents.com/blog/3-jocs-treballar-empatia-primaria-i-secundaria/>

Qüestionari

Índex d'inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva (2002)

Font: Tony Booth i Mel Ainscow

Descripció: Qüestionari d'indicadors sobre inclusió social. El qüestionari pot ser respost pel professorat, alumnat, familiars, consell escolar.

Enllaç recurs: <http://www.xtec.cat/monografics/inclusio/html/4-2.html>

Fitxa de l'activitat A.6 Qüestionari

Adaptat de Booth, T. i Aiscow, M.: *Guía para la Educación Inclusiva Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares (Adaptación de la 3ª edición revisada de Index for Inclusion)* (pàg. 186). Fuhem. Madrid, 2011.

Soc feliç a l'escola.	☐	☐	☐
M'agrada com és la meva escola.	☐	☐	☐
Tinc bons amics i amigues a l'escola.	☐	☐	☐
Els companys i les companyes són amables els uns amb els altres a l'escola.	☐	☐	☐
Les persones adultes són amables amb l'alumnat a l'escola.	☐	☐	☐
M'agraden els meus mestres i les meves mestres.	☐	☐	☐
M'agrada dir a la meva família el que he fet a l'escola.	☐	☐	☐
Quan vaig entrar per primera vegada a aquesta escola em van ajudar a sentir-me feliç.	☐	☐	☐
A l'escola no ens peguem ni ens insultem.	☐	☐	☐
Em sento segur al pati d'esbarjo.	☐	☐	☐
Sovint ens s'ajuden a les classes.	☐	☐	☐
Si tinc un problema, puc demanar ajuda a una persona adulta.	☐	☐	☐
A l'escola aprenc tot tipus de coses interessants.	☐	☐	☐
Els docents estan interessats a escoltar les meves idees.	☐	☐	☐
De vegades participo en activitats extraescolars abans o després de les classes.	☐	☐	☐

Aquestes són les tres coses que més m'agraden de l'escola

-
-
-

Aquestes són les tres coses que més m'agradaria canviar de la meva escola

-
-
-

A.7 Obrim camins a la inclusió

- **Fase:** Decisió
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Acordar quin àmbit del centre es vol millorar per fer-lo més inclusiu.
 2. Identificar quina acció es podria fer, d'acord amb l'àmbit de treball escollit.
- **Etapas:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Projectió/impressió dels annexos, notes adhesives, retoladors
- **Espai físic:** Aula o altre espai amb projector

Presentació

- Treballar per la inclusió és un repte que necessita de la implicació de tota la comunitat educativa i bastir diferents abordatges i estratègies per a ser assolit.
- En el procés que ens ocupa considerem que és possible endegar accions concretes, abastables i ben definides que, des del lideratge de l'alumnat (amb el suport de la comunitat educativa), esdevinguin en si mateixes pols de transformació i contribueixin a fer del centre un entorn més inclusiu.
- Es pensa en la inclusió com una realitat que engloba les dimensions de presència, aprenentatge i participació positives de totes les persones que són al centre. Conseqüentment, treballar per la inclusió implica repensar espais, dinàmiques, imaginaris i discursos. Per fer-ho, cal buscar estratègies per a donar la veu a TOT l'alumnat i mantenir una actitud oberta i respectuosa davant les propostes.
- L'activitat que es proposa s'orienta a afavorir la presa de decisions sobre l'acció a impulsar en coherència amb l'autodiagnosi realitzada, seguint una seqüència senzilla que, pas a pas, vol portar l'alumnat a prioritzar un àmbit d'actuació i a identificar possibles accions per millorar la inclusió.
- Amb aquest esperit, i per tal que el procés es pugui sostenir a mitjà i llarg termini, us recomanem apostar per activitats engrescadores, que parteixin dels interessos i motivacions de l'alumnat i que siguin factibles, per tal que els resultats siguin palpables i motivin l'alumnat a donar continuïtat al procés.
- Aquesta activitat és flexible i multinivell, adequant alguns dels passos i seleccionant els materials en funció de l'etapa educativa de l'alumnat.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.
- Com a passos previs a l'activitat, suggerim partir del material generat en la fase anterior de diagnosi per garantir un bon avenç en la fase que s'inicia. A més, es proposa treballar en gran grup per afavorir un diàleg compartit i projectar la fitxa de l'activitat A.7. (1) a mesura que es desenvolupa l'activitat.

Desenvolupament de l'activitat

- El mestre o la mestra presenta l'activitat explicant que l'objectiu de la mateixa és acordar conjuntament quins aspectes o àmbits es volen millorar o canviar per avançar cap a un centre més inclusiu. Per fer-ho, primer es presenten a l'alumnat els resultats de l'autodiagnosi feta en la fase anterior, per identificar les fortaleces (allò que ja funciona) i les debilitats (allò que cal abordar i treballar).
- Seguidament es fa un repàs dels resultats de la diagnosi i s'obre un nou moment de reflexió, a partir de la pregunta:
- Afegiríeu o canviàrieu alguna de les coses que vam comentar l'altre dia?
- El següent pas és consensuar en grup quin és el repte o prioritat que haurà de guiar l'acció que es vol impulsar. Per fer-ho, es proposa treballar-ho a partir de la pregunta:
- Què podem canviar a l'escola per fer-la més agradable i que tothom pugui participar al màxim en totes les activitats, és a dir, què podem fer perquè tots i totes ens hi trobem més bé i aprenguem junts, sense cap excepció?
- En el cicle inicial de Primària es proposa treballar plegats a l'aula a partir de la conversa. Per fer-ho, es facilita la fitxa de l'activitat A.7. (1) per a ser projectada. En ella es mostren 3 possibles àmbits per centrar les actuacions/accions de millora de la inclusió al centre: l'àmbit de l'espai físic, l'àmbit de la comunicació i el de les festes i celebracions de l'escola. Tant si es treballa en petit grup com en gran grup, l'objectiu és que es decideixi quin àmbit de treball ens sembla més important per començar un procés de canvi i millora.
- La persona dinamitzadora pot acompanyar la mirada a cada àmbit amb una explicació:
- **Espai físic:** Penseu en les barreres físiques que dificulten la vostra participació i/o l'aprenentatge, tant a dins de l'aula com a la resta d'espais de l'escola, als passadissos, al gimnàs, al menjador, al pati, etc. Barreres de l'edifici, il·luminació, grandària de l'espai, calidesa, etc. Hi ha alguna acció que es podria dur a terme per eliminar aquesta barrera o barreres? Què hi podem fer?
- **Comunicació:** Reviseu com es comuniquen els mestres amb vosaltres. Considereu que hi ha aspectes (velocitat, claredat, to de veu, etc.) que poden dificultar l'aprenentatge? Quins aspectes es podrien millorar? I entre vosaltres? Com us parleu? Com podem millorar-ho perquè tothom se senti part del grup?
- **Festes i celebracions a l'escola:** Rumieu en les festes i celebracions que es fan a l'escola. Són les mateixes que feu amb la família? En què s'assemblen? En què es diferencien? Es tracta d'ajudar a valorar si aquests moments festius poden estar excloent a determinats alumnes pel fet de ser noies o nois, per les seves creences o religions, o per altres motius. Penseu quines accions es podrien fer per avançar cap a una proposta de festes i celebracions més inclusives.

- Tot seguit, es fa una posada en comú de l'àmbit prioritari identificat.
- Una vegada feta la ronda d'aportacions, la dinamitzadora fa un repàs, incidint en els elements comuns i en els divergents, tot assenyalant aquells àmbits més identificats. Si hi ha consens, l'àmbit que ha estat identificat per més persones serà l'àmbit d'acció prioritari que orientarà l'activitat que impulsarà el grup.
- Arribats a aquest punt, es tracta d'acordar entre tots quina/es activitat/s volem dur a terme. Per facilitar la presa de decisions, es pot projectar i revisar conjuntament els continguts de la fitxa de l'activitat A.7. (2) d'aquesta activitat, on trobareu idees de diferent naturalesa per inspirar-vos en la vostra acció de millora del centre en clau d'inclusió. Proposem partir de la següent pregunta:
- Hi ha alguna proposta que penseu que pot donar resposta a allò que hem acordat que volem canviar i que podríem impulsar abans de finalitzar el curs?
- En cas que hi hagi consens, enhorabona, perquè ja teniu identificada una primera acció a impulsar! Ara només caldrà concretar com dur-la a terme, tasca que es desenvoluparà a la següent fase de treball. Abans, però, us proposem anotar l'acció que heu identificat en una taula com la de la fitxa de l'activitat A.7. (3) d'aquesta activitat, per tal de portar un registre de l'acció o accions que anireu impulsant en clau d'inclusió. No patiu si encara no heu concretat la data en què es durà a terme l'activitat. Això ho podeu abordar a la fase següent.
- Si no hi ha consens, suggerim fer una posada en comú sobre les possibles activitats i fer una votació per escollir l'activitat que es podria dur a terme. Una vegada decidida l'activitat o activitats que voleu impulsar, us proposem de prendre'n nota en una taula com la de l'Annex 3 d'aquesta activitat, per tal de portar un registre de l'acció o accions que anireu impulsant en clau d'inclusió. No patiu si encara no heu concretat la data en què es durà a terme l'activitat. Això ho podeu abordar a la fase següent.
- Es clou la sessió fent un repàs als aspectes més destacats i explicant que la propera sessió es dedicarà a concretar com es durà a terme l'activitat.

Pistes per seguir avançant

- L'activitat proposada us ha permès identificar un àmbit d'actuació i una primera acció a impulsar en clau d'inclusió. Tanmateix, i en funció del nivell d'aprofundiment i concreció de la fase anterior d'auto-diagnosi, us serà fàcil identificar més d'una acció a impulsar fins a final de curs i calendaritzar-les en la següent etapa.

Per saber-ne +

	<p>Activitats Ginkana dels Superherois quotidians (2000) Font: IES Alpajés</p>	<p>Descripció: 10 activitats per experimentar i reflexionar sobre la vida de les persones amb discapacitats en entorns no adaptats. Enllaç recurs: https://es.slideshare.net/practicaslagona/proyecto-superheroes-cotidianos-gymkana-ponte-en-su-lugar</p>
	<p>Materials A Mida (2002) Font: GREM UB i Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: A MIDA és una aportació per treballar els valors amb nois i noies adolescents en l'espai de tutoria que ofereix l'ESO. Els materials han estat dissenyats amb la voluntat d'apropar-se a la vida dels alumnes, recollint situacions rellevants i conflictes del seu interès. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/publicacions/mida</p>
	<p>Guia Com dissenyar espais educatius per aprendre i conviure? (2017) Font: Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: Es tracta d'una guia pràctica per repensar els espais i elements escolars per millorar els aprenentatges de l'alumnat i la convivència. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/n/4/3/z/6/3/v/f/g/guia_hacktheschool_200217.pdf</p>

Fitxa de l'activitat A.7

(1) Àmbits d'acció per fer del nostre centre un entorn més inclusiu

Àmbit d'acció	Què podem fer per passar a l'acció?	Què volem canviar/millorar?
L'espai físic		
Comunicació/víncle amb els docents		
Festes i celebracions a l'escola		

Fitxa de l'activitat A.7

(1) Idees per a l'acció

Àmbit d'acció	Exemples per motivar l'acció
L'espai físic	<p>Gimcana de punts foscos:</p> <p>En petits equips es demana de fer un recorregut per tota l'escola i identificar barreres arquitectòniques i transmetre la informació a la comunitat educativa per eliminar-les.</p>
Comunicació/víncle amb els docents	<p>La setmana de qui ha dit què:</p> <p>L'equip docent prepara 3 cartells diferents amb els títols 'Les emocions', 'Les paraules' i 'El soroll', amb una doble columna, en una de les quals hi ha una cara somrient (simbolitza elements positius, que agraden) i a l'altra una cara trista (simbolitza elements negatius, que disgusten o no agraden). Es penjen a classe amb un retolador al costat. Cada dia al llarg de la setmana, tres persones diferents són les delegades de 'Les emocions', 'Les paraules' i 'El soroll', i s'escullen a primera hora.</p> <p>Al llarg del dia, els delegats poden fer una ratlla per cada vegada que senten paraules que els agraden o no per part dels mestres, o senten emocions agradables o desagradables per part d'aquests.</p> <p>En acabar el dia, els darrers 15 minuts es dediquen a donar la paraula als delegats perquè facin algun comentari sobre les marques que han posat o que no han posat i debatre amb el grup què es pot fer perquè hi hagi més marques positives. La persona que dinamitza ha de recordar elements que poden haver estat satisfactoris o no al llarg de la sessió per a aportar-los i ajudar a tot el grup, sense excepcions, a millorar la relació.</p> <p>Al final de l'activitat, el grup ha de guanyar en consciència sobre què li agrada i què no, i sobre com expressar-ho.</p>
Festes i celebracions al centre	<p>Les festes de casa meva són les festes del món:</p> <p>En motiu d'alguna festa assenyalada que se celebri a l'escola, es proposa dedicar un dia a parlar de les festes que més ens agraden. La idea és que tothom a l'aula s'expressi i poder mostrar tots els elements de riquesa cultural que existeixen.</p> <p>Per valorar-los millor, es pot demanar a les diferents famílies si poden venir un dia i mostrar imatges i explicar com celebren alguna festa assenyalada a casa seva o en la seva cultura d'origen o per raó de creença.</p>

Fitxa de l'activitat A.7

(3) Pla d'acció per a la inclusió

Àmbit d'acció	Nom de l'activitat que durem a terme	Quan la durem a terme
<p>Vegeu proposta d'àmbits a la fitxa de l'activitat A.7. (1) d'aquesta activitat.</p>		

A.8

La cuina de la inclusió

- **Fase:** Acció
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Concretar els elements cabdals pel bon funcionament de l'activitat: data i lloc, persones participants, materials necessaris, rol que assumirà cadascú, etc.
 2. Donar a conèixer estratègies per al bon funcionament de l'activitat.
 3. Acordar el pla de treball de l'activitat: data de preparació activitat, data de realització i data de valoració.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** Sessions de 60 min. (tantes com activitats es vulguin implementar)
- **Material necessari:** Impressió de l'Annex 2
- **Espai físic:** Espai amb taules, cadires que es puguin moure i projector

Presentació

- L'activitat que trobareu a continuació pretén afavorir el consens i la presa de decisions sobre aquells elements clau que cal definir de manera prèvia a l'impuls d'una acció. I és que sovint, l'èxit d'una acció no es relaciona tant amb els continguts de la mateixa, sinó amb la qualitat dels processos que prèviament s'han impulsat (definició de la temàtica, repartiment de rols, continguts i canals de difusió, etc.) i en quina mesura aquests processos han estat participats i han considerat la diversitat existent en l'entorn en què es vol impulsar l'acció.
- A aquest efecte, a la fitxa de l'activitat A.8. (1) hi trobareu algunes recomanacions que poden contribuir a l'èxit de l'acció que impulsareu, és a dir, a què l'activitat sigui engrescadora i esdevingui focus d'aprenentatge, tant per a totes les persones que la impulsareu, com per a les persones a qui anirà adreçada (en cas que l'activitat vagi adreçada a altres alumnes o persones del centre).
- L'activitat que us presentem exposa a qui la dinamitza el propòsit i el procés a seguir, adequant alguns dels passos i materials segons el nivell de maduració en el procés lectoescriptor.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc es fa un recordatori dels continguts de l'última sessió i de l'acció que va ser escollida.
- S'explica que, una vegada decidida quina acció es vol dur a terme, cal concretar els aspectes importants -com el lloc, la data, els objectius, el com es donarà a conèixer, etc.- i fer els passos necessaris per poder dur-la a terme. Cal transmetre que tota aquesta feina prèvia no es farà en un sol dia, sinó que en la sessió d'avui es concretaran alguns aspectes de l'acció i a partir d'aquí es faran els passos necessaris per tal que aquesta es pugui dur a la pràctica. Per fer-ho, es pot revisar la fitxa de l'activitat A.8. (1) (pauta docent).

- A continuació es projecta la fitxa de l'activitat A.8. (2), per tal que sigui ben visible per a tothom i s'expliquen cadascun dels 7 ingredients clau que hi consten, clarificant què vol dir cadascun i revisant les recomanacions vinculades a aquests. S'aprofita aquesta explicació per resoldre dubtes i garantir que tothom ho entén.
- Tot seguit, es treballa en assemblea amb tot el grup-classe per consensuar i elaborar una proposta per a cada ingredient. Per fer-ho, la persona dinamitzadora disposa de la fitxa de l'activitat A.8. (2) impresa. En les edats més joves, es recomana que el dinamitzador porti una proposta pels 3 primers ingredients: nom, descripció de l'activitat i objectiu de canvi.
- Per a cadascun dels altres ingredient s'obre una ronda d'aportacions. Mentrestant, l'educador/a pren nota de totes les aportacions en aquest document.
- Una vegada arribats a l'ingredient 7, corresponent a les tasques i responsabilitats, convindrà orientar el grup per tal d'ajudar-lo a identificar i seqüenciar una proposta de procés realista i abastable. En aquest sentit, proposem l'elaboració d'un mural que estableixi les tasques prèvies necessàries per dur a terme l'acció (què), les persones responsables de cada tasca (qui) i les dates de cada tasca (quan). Aquest mural es pot penjar en un lloc ben visible de l'aula i es pot anar actualitzant segons les necessitats que es vagin detectant o aquells elements no previstos inicialment. El que serà cabdal, és garantir que totes les persones del grup troben el seu lloc en aquest procés.

Pistes per seguir avançant

- Una part fonamental en el foment de la participació de l'alumnat és ajudar-lo a aprendre com passar de les idees a les accions. En aquest sentit aquesta activitat és útil també a aquest propòsit general.

Per saber-ne +

La dinàmica de treball que es proposa en aquesta activitat, pot donar peu a reflexionar sobre les actituds amb què es poden afrontar les discrepàncies o conflictes quan 2 o més persones no tenen la mateixa visió o percepció.

Guia

Aprendiendo juntos (2013)

Font: Save the Children

Descripció: A la pàgina 20 d'aquesta Guia s'ofereix un recurs d'interès per a afrontar les discrepàncies de manera positiva.

Enllaç recurs: https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/unidad_didactica_aprendiendo_juntos.pdf

Fitxa de l'activitat A.8

(1) Pauta docent: Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient	Recomanacions
1. Nom	<ul style="list-style-type: none"> • El nom de l'activitat no és un tema menor, sobretot si l'activitat que dureu a terme s'adreça a altres persones del centre i voleu que hi participin. • Busqueu un nom que sigui engrescador i que, alhora, reflecteixi allò que fareu a través de l'activitat. • Penseu també en buscar un nom que no deixi ningú a fora, que tothom pugui entendre i sentir-s'hi reflectit.
2. Descripció	<ul style="list-style-type: none"> • Aquest és un aspecte que pot semblar molt obvi, però cal que entre totes i tots acordem una petita descripció de l'activitat (2-3 línies), sobretot per assegurar que tothom l'entén de la mateixa manera i que ningú es queda fora de joc!
3. Canvis	<ul style="list-style-type: none"> • Caldrà definir què esperem que canviï o millori a través d'aquesta activitat. • En aquest punt, i per tal d'evitar-nos futures decepcions, és important que els canvis que penseu siguin concrets (defugint de frases com ara: "Esperem que la nostra escola sigui més inclusiva").
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat s'adreça a altres persones de l'escola, caldrà pensar com la donareu a conèixer: a través de les persones delegades de les classes? A través de les xarxes socials de l'escola? A través de cartells que elaborareu vosaltres mateixes? Altres maneres? • En aquest punt, recomanem utilitzar més d'un canal, per garantir que la informació arribi a tothom. • Penseu també en el llenguatge que utilitzareu a l'hora de fer la difusió i les imatges (si feu cartells), per garantir que totes les persones s'hi sentin reconegudes i que tothom entengui el missatge que voleu donar.
5. Lloc	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat no va adreçada a altres persones, valoreu si la vostra aula és l'espai adequat per dur-la a terme. En cas que no, penseu quin espai seria el més adequat i si us cal demanar permís a algú per utilitzar-lo. • Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin espai seria el més adequat per encabir a totes les persones a qui va adreçada l'activitat. Penseu en un espai que pugui ser representatiu per totes les persones, que convidi a participar, i acordeu com cal demanar el permís per utilitzar-lo.
6. Data	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat no va adreçada a altres persones, acordeu entre tots quina pot ser una bona data per dur-la a terme. Cal que tingueu el temps necessari per preparar-la, però també per valorar-la abans que s'acabi el curs. • Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin pot ser un bon dia per dur-la a terme, sobretot per no deixar ningú a fora. Per fer-ho, podeu consultar al vostre tutor/a i, si cal, a altres docents perquè us ajudin a prendre una decisió.
7. Tasques i responsabilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Intenteu preveure quines tasques seran necessàries perquè l'activitat es pugui dur a terme. • Feu una llista amb l'ajuda del vostre tutor/a i repasseu-la per assegurar que no us deixeu res. • Una vegada feta la llista, decidiu qui assumirà cada tasca en funció de les seves habilitats i motivació.

Fitxa de l'activitat A.8

(2) Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient		La nostra decisió
1. Nom		
2. Descripció		
3. Canvis		
4. Difusió		
5. Lloc		
6. Data		
7. Tasques i responsabilitats		

A.9 Assaborim els nostres èxits

- **Fase:** Revisió
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Reflexionar conjuntament sobre el procés efectuat i els resultats assolits.
 2. Decidir com donar continuïtat al procés iniciat.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 40-60 minuts
- **Material necessari:** Paper d'embalar, gomets o, si es té, una diana de joguina.
- **Espai físic:** Aula

Presentació

- L'activitat que es proposa a continuació s'orienta a l'avaluació de l'acció endegada pel grup des d'una perspectiva que engloba, tant el procés previ a la realització de l'acció, com l'acció o accions en si mateixes.
- Proposem dur a terme aquesta sessió el dia després d'haver finalitzat el procés.
- L'activitat exposa a qui la dinamitzi el propòsit i el procés.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de l'activitat

- Com a pas previ, la persona dinamitzadora dibuixa una diana amb cercles concèntrics a la pissarra o en un paper d'embalar -veure a la fitxa de l'activitat A.9.- i es penja a l'aula. També es pot fer servir una diana de joguina (amb boles de velcro).
- En primer lloc s'explica l'activitat que es farà: es tracta de valorar si hem aconseguit l'èxit o no en l'activitat realitzada, valorar què ha funcionat bé i què no, i facilitar un procés de reflexió per millorar la inclusió.
- Per fer-ho, es proposa la dinàmica de 'Fer diana' (o no) en cada tema que es valori per poder comentar com s'ha sentit el grup en el procés de preparació i en la realització de l'activitat, i si s'ha aconseguit el propòsit desitjat a través d'aquesta.
- Es tracta de reflexionar conjuntament sobre les dificultats i les forteses que hem tingut com a grup promotor de l'acció, però també pensar en els processos que hem impulsat, en els suports que hem rebut (o no) i en el que hem assolit (o no). En definitiva, es tracta de revisar tant el que ha funcionat i hem aconseguit, com allò que no ens ha sortit com esperàvem, ja que conèixer i entendre les dificultats que hem tingut, ens permet millorar de cara el futur.

• **Possibles temes per fer diana:**

- Hem aconseguit treballar tots junts per a preparar l'activitat?
- Hem tingut problemes a l'hora treballar plegats?
- Hem sabut resoldre els problemes o fer front a les dificultats?
- Tots els alumnes hem participat igual en la preparació de l'activitat? (Si és que no, és important preguntar i valorar per quin motiu i pensar com solucionar-ho).
- Hem aconseguit el que volíem a través d'aquesta activitat? (Si és que no, és important preguntar i valorar per quin motiu i pensa com solucionar-ho).
- Quan el grup considera que sí que s'ha assolit l'objectiu, un dels infants s'aixeca i 'fa diana': dibuixa una rodona en el cercle intern de la diana o posa un gomet o llença una bola perquè hi quedi enganxada (si es disposa d'una diana de juguina). Si només s'ha aconseguit l'objectiu a mitges, la bola o el gomet es posa en els cercles intermedis i si no s'ha aconseguit l'objectiu, es posa en l'espai extern de la diana.
- La persona dinamitzadora anirà prenent nota dels comentaris a tenir en compte per millorar.
- En acabar tot el procés de 'fer diana', el dinamitzador reflexiona en veu alta sobre allò que el grup ha aconseguit i allò que no i, en la mateixa sessió o en una posterior, es poden tornar a proposar accions per millorar la inclusió. Per fer-ho, es pot formular la següent pregunta:
- A la vista de tot el que hem aconseguit i/o del que ens falta aconseguir per a estar millor tots plegats, us sembla que podríem fer alguna altra activitat?
- L'objectiu d'aquesta pregunta és copsar el grau de motivació del grup i si aquest ha de continuar essent el nucli impulsor del procés o cal buscar altres estratègies per seguir endavant. En cas que el grup estigui motivat i vulgui seguir endavant, caldrà revisar quin és el focus o l'àmbit sobre el que es vol incidir i quina acció o accions es podrien dur a terme a aquest efecte (vegeu etapes de decisió i d'acció d'aquesta guia).

Pistes per seguir avançant

- La reflexió generada en aquesta sessió esdevé un substrat molt fèrtil per a seguir fent evolucionar el procés endegat. En aquest sentit, comptar amb un grup motivat i predisposat a treballar per la inclusió al centre, és una condició favorable, tot i que arribats a aquest punt, convindrà pensar quin tipus de suports i aliances poden ser necessaris per a sostenir el procés a mitjà i llarg termini.

Per saber-ne +

	<p>Recurs Diana d'avaluació (2018) Font: Xarxa de Competències Bàsiques</p>	<p>Descripció: La diana d'avaluació és un bon recurs per a una revisió formativa i per fer participants als participants dels assoliments del procés viscut. Enllaç recurs: https://blocs.xtec.cat/xcbprojecte297/2018/06/06/la-diana-davaluacio/</p>
	<p>Recurs Creació i revisió de l'ideari (2021) Font: ESPLAC</p>	<p>Descripció: En el decurs de la proposta de treball que proposa el recurs, a les planes 8 i 9 s'ofereix una imatge gràfica d'utilitat del procés, 'producte' o acció realitzada: l'escenari nevera, l'escenari rentadora o l'escenari paperera. Enllaç recurs: https://www.esplac.cat/wp-content/uploads/2021/03/Recurs_Ideari.pdf</p>

Fitxa de l'activitat A.9

Dibuixem una diana

A.10

Mirades al món

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Visual i plàstica
- **Objectius activitat:**
 1. Recollir imatges.
 2. Crear un mural.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 240 minuts (4 hores o sessions)
- **Material necessari:** Revistes i diaris, imatges d'internet, fotografies que podrien fer els alumnes, cartolines o paper d'embalar, cola o cel·lo
- **Espai físic:** Aula del grup classe o aula artística

Presentació

- L'objectiu és conscienciar sobre la inclusió i compartir el que s'ha fet a l'escola amb la comunitat, vinculant l'activitat al coneixement de l'entorn i del món.
- Es fa un mural artístic amb imatges de revistes, diaris, fotografies... relacionades amb la inclusió i el món. Es podrien incorporar fotografies de les activitats que ja ha fet l'escola per la inclusió, notícies de premsa sobre el tema, etc.
- Podria ser una activitat final per acabar fent una exposició a l'escola o a altres equipaments del barri o poble (biblioteca, centre cívic-social, CAP, etc.) i el dia de la inauguració els propis infants podrien explicar tot el que han fet i què representa la seva obra.
- Calen unes passes prèvies que impliquen explicar l'activitat i demanar a l'alumnat que porti el material necessari.

Desenvolupament de l'activitat

- Tota aquesta activitat es podria preparar en petits grups per tal de compartir la creació artística.
- En primer lloc es presenta l'activitat tenint en compte altres activitats que potser ja s'han fet al centre o a l'aula i reflexionar sobre la percepció de la inclusió; hi podem dedicar uns 10 minuts.
- Amb tot el material portat a classe, i també el que el/la docent pot aportar, es trien imatges, notícies, titulars, etc. Si cal també es podrien buscar per internet per tal de tenir més material per a la composició del mural. (1h)
- Realitzar la creació artística (1h)
- Cada subgrup presenta la seva obra i explica la seva reflexió (30')
- Després es podrien exposar al passadís de l'escola o a algun espai de pas per tal que la resta de membres de la comunitat educativa en puguin gaudir.

Preguntem: Què podem fer amb totes aquestes obres d'art?

- La idea és que proposin llocs on presentar l'exposició dels treballs i com la podem compartir amb tota la comunitat més enllà de l'escola. Es pot plantejar que caldrà contactar amb alguns equipaments del barri o poble, com la biblioteca (es podria demanar que muntessin una petita exposició amb llibres i contes vinculats a la inclusió), el casal o centre cívic-social, el CAP de salut i/o d'altres espais públics que hi hagi a la zona.
- En aquesta darrera part podríem demanar la col·laboració de les famílies.

Per saber-ne +

Photovoice, una metodologia que pot ser útil per inspirar els murals:

<https://hurukuta.blogspot.com/2021/12/photovoice-pasos-analisis-de-datos-y.html>

Més recursos per triar imatges i altres activitats:

<https://www.unicef.es/educa/biblioteca/a-salvo-en-la-escuela>

A.11

En aquesta festa hi cap tothom

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Festiva
- **Objectius activitat:**
 1. Recollir objectes de les famílies.
 2. Compartir els objectes en una exposició.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 240 minuts (4 hores o sessions)
- **Material necessari:** Materials de les famílies, mapamundi
- **Espai físic:** Aula i espais comuns de l'escola

Presentació

- L'objectiu és conscienciar tota la comunitat sobre la inclusió fent participar les famílies i, si hi ha entitats al barri, també mirar si les podem incorporar.
- Aquesta activitat ens pot ajudar a conèixer totes les cultures que tenim a l'escola i algunes de les seves tradicions, per això també pot ser molt interessant la implicació de les famílies des de l'inici de la proposta, atès que caldrà que els infants portin objectes de casa amb l'explicació del seu ús. Si alguns objectes no es poden portar físicament, una fotografia també podria servir.
- Amb tot el treball realitzat es pot organitzar una festa, ja sigui específica per a aquesta activitat o bé incorporar-la dins d'una altra que l'escola organitza dins del seu calendari escolar.
- Com a passos previs a la sessió, hem de presentar la proposta als infants i les famílies per tal que durant una setmana portin coses de casa seva: fotografies, vestits, músiques, instruments, estris de cuina, revistes, contes, diaris, etc. (cal posar el nom de la família a cada objecte per tal que després el puguem tornar)
- Opcional: Demanar la col·laboració per tal que el dia de la festa es puguin compartir menjars diferents (cal disposar d'una mica de pressupost per a aquest tema per si és necessari).

Desenvolupament de l'activitat

- Investiguem sobre la diversitat cultural que tenim a l'escola. Cal tenir una llista de tots els països d'on provenen les famílies de l'escola. Es pot penjar un mapamundi a l'aula o al passadís i anar marcant cada un dels països d'on provenen les persones de la nostra comunitat.
- Fem una fitxa de cadascun dels orígens (sobre el país, la llengua, la religió, les festes, la música i les danses...). Podem utilitzar llibres i internet per generar el contingut d'aquestes fitxes.
- Fem una fitxa de cada objecte que s'ha portat per vincular-lo al seu origen familiar, amb el nom en català i en la llengua pròpia del país d'origen.
- Pensem com fer l'exposició final de tots els materials, ja sigui per grups culturals o per temes (festes populars, tipus de casaments, tractament de la mort, estris de cuina, receptes gastronòmiques, jocs, etc).

- Col·loquem tot el que s'ha portat i treballat en un espai visible per al màxim de persones possibles, dins de l'escola o en algun espai del pati o al gimnàs, si n'hi ha.
- Posem músiques i fem danses amb alguna persona que ens les pugui ensenyar el dia de la festa. Si no és possible, només les escoltarem.
- El dia de festa: els alumnes expliquen l'exposició i després es comparteix el menjar (amb músiques d'arreu del món) Si pot ser, també aprenem algunes danses populars. Fem participar tota la comunitat educativa (docents, alumnat i famílies).
- Posteriorment a la festa, fem un debat a classe per analitzar totes les coses que tenen en comú les diferents descobertes realitzades.

Per saber-ne +

Espai amb eines per a la creativitat i les arts escèniques vers el treball amb col·lectius vulnerable.

Entitat que fa activitats interculturals:
<https://artixoc.org/inici/qui-som/>

Pot inspirar per organitzar una festa popular.

Barcelona:
<https://www.barcelona.cat/culturapopular/ca/cases-de-la-festa/programa-educatiu>

Estudi sobre la celebració de les festes de Barcelona als centres escolars.

Les festes:
https://affac.cat/wp-content/uploads/2022/03/LESTUDI_V1_240821_Definitiva..pdf

B

Educació Primària Superior (de 4t a 6è)

B.1 Curtmetratges sobre la discapacitat i la diversitat funcional

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Cinefòrum
- **Objectius activitat:**
 1. Comprendre les vivències personals de les persones amb discapacitat o diversitat funcional.
 2. Analitzar la importància del context social de les persones amb discapacitat o diversitat funcional per crear entorns inclusius.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Videoclips “lan” i “Cuerdas”, instruments per a la projecció
- **Espai físic:** Aula, sala de projecció del centre o biblioteca

Presentació

- “lan”, produït per Nicolás Lidijover, i “Cuerdas”, dirigit per Pedro Solís García, són dos curtmetratges que parlen obertament de la discapacitat i de com els infants poden integrar-la en la seva vida quotidiana en una perspectiva d'inclusió.
- Emocionalment, són d'alta sensibilitat i poden provocar les emocions necessàries en l'alumnat de primària que permetin crear un debat sobre la diferència o la diversitat, i com la gestionem.
- Enllaç al curtmetratge “lan”: https://youtu.be/NSN_ClxmB5I?si=NAI0oCE8oyBUQSIE
- Enllaç al curtmetratge “Cuerdas”: https://youtu.be/4INwx_tmTKw?si=KU8-RtlRhXuUkV-
- El docent decideix un espai especial per dur a terme el visionat del curtmetratge que no sigui l'aula habitual, amb la finalitat de donar transcendència a l'activitat i captar una atenció especial.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent anuncia els títols dels curtmetratges i presenta l'exercici que l'alumnat durà a terme: el visionat dels dos curtmetratges i la comparació entre ambdós. L'objectiu és crear un ambient d'atenció i d'interès.
- El docent projecta els dos curtmetratges en un clima de relaxació i de calma.
- Un cop vistos, el docent obre un debat general amb el grup-classe. Primer es pot donar un temps perquè l'alumnat en parli en petit grup i després fer un plenari amb el grup sencer per parlar-ne col·lectivament. Algunes preguntes per al debat poden ser les següents:
- Com t'has sentit després de veure els curtmetratges? Per què?
- Quins són els missatges que els curtmetratges volen transmetre? Amb què els relaciones?
- Què tenen en comú els dos curtmetratges? I de diferent? Per què?
- Què n'aprenem dels curtmetratges que hem vist?

Pistes per seguir avançant

- Unes activitats habituals per provocar empatia sobre el que significa discapacitat i diversitat funcional són les simulacions: fer un recorregut pel centre educatiu amb els ulls embenats, participar en un debat amb l'oïda tapada, mirar de jugar al pati en una cadira de rodes...
- També es pot recórrer a l'experiència personal i demanar qui del grup té algun familiar, amic o veí amb discapacitat o diversitat funcional perquè n'expliqui l'experiència.
- Per últim, pot resultar d'interès obrir el ventall a prendre consciència d'altres necessitats educatives especials, com ara les relacionades amb la discapacitat psíquica o la salut mental, i contrastar-les amb les que tenen una base orgànica.

Per saber-ne +

Conte

Fora de mi

ISBN: 9788466133210

Història per comprendre les altes capacitats i la paràlisi cerebral.

Autora: **Sharon Draper**

Editorial: **CRUÏLLA**

Conte

El meu germà persegueix dinosaures

ISBN: 9788416588404

Història per comprendre la Síndrome de Down.

Autor: **Giacomo Mazzariol**

Editorial: **NUBE DE TINTA**

Conte

Memòries d'un amic imaginari

ISBN: 9788401388521

Història per comprendre l'autisme.

Autor: **Matthew Dicks**

Editorial: **ROSA DELS VENTS**

B.2 Mirada estràgica

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Educació musical
- **Objectius activitat:**
 1. Comprendre la diversitat des d'un enfocament complex i interseccional.
 2. Analitzar la diversitat que hi ha en el propi entorn vital.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Videoclip amb la cançó "Mirada estràgica" i fulls impresos amb la lletra
- **Espai físic:** Aula ordinària o aula de música

Presentació

- Cançó per tenir una mirada global de la diversitat general. Té ritme de rap i pot connectar amb l'alumnat de primària més gran. Pot ser una cançó per fer un concert sobre la diversitat.
- El contingut permet accedir amb facilitat al concepte d'interseccionalitat als alumnes d'educació primària, posant l'èmfasi en la superdiversitat com a característica de la societat.
- Enllaç al videoclip de la cançó: <https://youtu.be/eMJ7ECjHI6o?si=iSP4mfSdxvdaJ2gX>
- Enllaç a la lletra de la cançó: <https://www.viasona.cat/grup/xiula/descontrol-mparental/mirada-estrabica>
- Cal contextualitzar l'activitat en el programa i cercar un moment adequat per ressaltar la importància de la proposta.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent presenta la cançó per primer cop a l'alumnat en gran grup mitjançant el videoclip del grup musical que la canta, i a continuació obre un debat general per fer comentaris i recollir impressions sobre el que diu i el que vol transmetre la cançó.
- A continuació, el docent reparteix la lletra de la cançó impresa entre l'alumnat, el convida a subdividir-se en grups petits i a cada subgrup li assenyala la tasca d'assajar una estrofa de la cançó, a més de la tornada.
- El docent presenta la cançó de nou i convida els alumnes a cantar-la d'acord amb l'estructura que s'ha determinat anteriorment: cada subgrup canta la seva estrofa i tots junts canten la tornada. Es pot repetir el procés tantes vegades com l'alumnat ho demani.
- L'activitat acaba amb un segon debat més sistematitzat, en el qual el docent acompanya l'alumnat en el procés d'identificar el sentit de la cançó:
- Després d'haver cantat la cançó, què creus que vol dir "diversitat"?
- Com ens hem de comportar davant d'aquesta diversitat?
- Quina relació té amb la vida de la classe? Existeixen casos a la nostra classe que s'assemblin als que descriu la cançó?
- Què n'hem après de cantar aquesta cançó?

Pistes per seguir avançant

- Aquesta activitat proporciona múltiples accions possibles a desenvolupar un cop realitzada. En primer lloc, es pot demanar al grup classe que composi la seva pròpia cançó, amb els noms i les característiques dels membres de la classe.
- Una altra activitat posterior pot ser cantar la cançó a la resta de grups de l'escola o a les famílies, i animar a fer un petit debat posterior a la cantada.
- També es pot animar a fer un projecte de recerca a l'alumnat, al qual se li reparteixen les diverses característiques que apareixen en la cançó, de forma individual o per parelles, i se li demana que investigui sobre el tema en concret i que després faci una breu exposició davant de la resta del grup sobre aquell contingut.

Per saber-ne +

<p>Cançó <i>Has de ser tu mateix</i> CANTATA LA CLIKA</p>	<p>Cançó de la cantata dedicada a la diversitat i els valors. Enllaç: https://youtu.be/Q0pQnUsUQaY?si=o3ziR9wy6LieiQkL</p>
<p>Cançó <i>L'escola que volem</i></p>	<p>Grup: Xiula Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=uz-AaxOtEMk</p>
<p>Cançó <i>Se buscan valientes</i></p>	<p>Grup: Langui Enllaç: https://www.youtube.com/watch?v=omZkxy3wU1c</p>

Fitxa de l'activitat B.2

Lletra de la cançó "Mirada estràbica" del grup Xiula.

El Jaume té dues mames
i quan li agafa la vergonya s'amaga entre les seves cames.
L'Esther va néixer amb un sol braç
però l'hauries de veure com n'és de bona fent gimnàs.
El Gael té més de tres-centes pigues,
ho sabem perquè van comptar-les totes les seves amigues.
La Patrícia sempre ha portat ulleres,
al cotxe li agrada mirar l'asfalt calent de les carreteres.
El Francesc fa dos anys es deia Lara,
van estar quatre mesos decidint el nom amb la seva mare.
La Valentina fa futbol i és la pichichi
però no està pas inquieta esperant que algun gran equip la fitxi.
El Moha té un trastorn de l'espectre autista,
li poses un tema de Xiula i es torna el rei de la pista.
La Jéssica està enamorada de la Ruth
i li escriu en un paper el més bonic que se li acut.
L'Oriol quan parla a vegades tartamudeja
i té unes expressions tan ocurrents que a mi em provoca un pèl d'enveja.
La Yasmína és la més alta de la classe,
ens mira a tots des d'allà dalt i pregunta Ola k ase?
El Patrick té dos papes,
és tan xerraire que no calla ni cosint la boca amb grapes.
La Berta es mou pel món amb cadira de rodes,
no vegis com flipava a primera fila en el concert dels Jonas Brothers.

La mirada poc centrada,
que és la primera vegada
que em mires, tan fix.
Podríem ser amics.

El Samuel viu en un centre residencial,
li estan muntant a l'habitació una nau espacial.
La Maria no pot menjar gluten,
li encanta tocar la farina i notar que les mans s'embruten.
El José viu amb la seva iaia Loli,
diumenge van acabar els dos vermells quan van tornar d'un Holi.
La Carmina ens parla amb les mans
i ha aconseguit que al pati no es molestin ni petits ni grans.
El Biel té síndrome de Down,
mou les caderes com aquell cantant que no coneix, el James Brown.

La Judith confon el vermell i el verd,
és molt bona trobant el seu hámster quan es perd.

El Macià cada divendres fa dansa,
si sona bona música, el tio mai es cansa.

L'Ona va tenir un càncer en un os prop del maluc
i ara et ven una polsera i diu: jo ajudo tant com puc.

El Yussuf té el fémur de titani
i és tan valent que va creuar en barca tot el Mediterrani.

La Nayeli necessita moure's quan és a l'aula
i mira quins dibuixos més currats que té a la taula.

Al Ponç li agrada jugar amb nines,
fa diàlegs molt més guais que amb les patrulles canines.

La Clara arriba als llocs tot xino-xano
i ara estic feliç que sigui ella qui toqui el piano.

La mirada poc centrada,
que és la primera vegada
que em pugem, formigues.
Podríem ser amigues.

I després hi ha la Lluna,
el regalet que no esperàvem i que ens va venir tot d'una.

Amb una mutació genètica, que de manera frenètica
ens ha canviat la vida, d'una forma bastant poètica.

A la meva ninona, que li falta l'equilibri,
però que amb la mà ens acarona, i és genial que amb això vibri.

I és que hi van haver dies, que només vèiem tragèdia,
se'ns anava omplint la casa de joguines i ortopèdia.

I amb això vas fent, vas tancant ferida,
que segueix coent, però és que això és la vida.

I et pot semblar que amb la vida haurem generat un deute,
però és que també en tenim una altra, que ara és fisioterapeuta.

I l'Aixa baixa fins a la Lluna
que té atrofiat el cerebel,
però que ens està donant més llum, mireu amunt,
que la lluna del cel.

La mirada poc centrada,
que és la primera vegada
que et penso, escrita.

T'estimo, petita.

La mirada poc centrada,
que és la primera vegada
que et penso, escrita.

T'estimo, petita.

B.3

Jocs cooperatius per la inclusió

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Cos i moviment
- **Objectius activitat:**
 1. Analitzar les actituds necessàries per conuiu en la diversitat.
 2. Comprendre el valor de la cooperació enfront de la competició.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Document “*Juegos cooperativos para la inclusión*”, materials de joc (cordes, cintes, cercols, globus...)
- **Espai físic:** Gimnàs o pati de l'escola

Presentació

- Es proposa reflexionar sobre la inclusió i la gestió de la diversitat des de l'activitat física, a partir d'una bateria d'activitats diverses que estan experimentades i validades per alumnat de l'edat corresponent.
- Els jocs cooperatius ajuden a la cohesió del grup, garantint la participació de totes les persones implicades i evitant la competitivitat. Per aconseguir un objectiu comú, els i les jugadores donen i reben ajuda alhora.
- Aquest tipus de jocs fomenten la comunicació, l'empatia, la confiança mútua i, sobretot, gràcies al treball conjunt de tot l'alumnat aconseguix objectius i metes comunes.
- Es proposa una bateria de jocs curts en els quals el cos i el moviment hi juguen un paper destacat. Cal buscar doncs un espai ampli i ben condicionat perquè l'alumnat es pugui moure amb llibertat i amplitud, i preparar els diversos materials necessaris que caldran per dinamitzar els jocs (cordes, cintes, cercols, globus, etc.).

Desenvolupament de l'activitat

- Els jocs plantegen un repte de grup que és col·lectiu i que només s'assoleix amb la participació de tothom. És important valorar si el repte que es proposa és a l'abast del grup classe o no.
- L'enllaç a la guia desenvolupada de les activitats es pot localitzar en el següent enllaç obert: <https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/211361/Calvar.pdf>
- Cal assegurar que l'acció sempre ve seguida d'una reflexió en grup, en la qual és important que es puguin fer preguntes a l'alumnat que l'ajudin a comprendre el sentit de l'experiència viscuda:
 - Com us heu sentit?
 - Com heu aconseguit superar els petits reptes que se us han plantejat?
 - Ho haguéssiu pogut aconseguir sense ajut?
 - Quines creieu que han estat les claus que us han permès assolir el repte?

Pistes per seguir avançant

- L'experimentació de diverses activitats d'educació física que demanen la cooperació per assolir la inclusió pot despertar la creativitat de l'alumnat. El docent pot organitzar l'alumnat en petits grups i demanar-li que creï alguna variant d'algun dels jocs experimentats o bé un de bell nou.
- L'alumnat també es pot sentir motivat per organitzar un "torneig de la inclusió" per a tota l'escola, en el qual pot actuar de dinamitzador de les activitats amb altres grups classe, sota la supervisió i acompanyament del docent.
- Atès que l'espai juga un paper clau en aquestes activitats, es pot pensar de fer-les en l'espai públic (plaça, carrer, parc) i obrir les activitats a la resta de la comunitat per engrescar-la a jugar i reflexionar sobre la inclusió. Les famílies poden tenir un paper important en aquesta obertura a l'entorn per compartir.

Per saber-ne +

Recurs

La alternativa del juego, I y II

ISBN: 978-84-8198-065-3

Recurs clàssic i àmpliament conegut per promoure dinàmiques grupals cooperatives i inclusives.

Autors: Paco Cascón i Martín Beristain

Recurs

15 juegos por la inclusión

Recurs llatinoamericà amb jocs diversos que reflexionen sobre la diversitat i la inclusió. Necessitat d'adaptació lingüística o de context a la realitat catalana.

Autoria: Asoc. Mexicana para las NNUU de Jóvenes

Disponible online: <https://educacionparacompartir.org/wp-content/uploads/2022/11/15-juegos-por-la-inclusio%CC%81n-Digital.pdf>

Recurs

Juegos motores para facilitar la inclusión social y el bienestar

Projecte COMMUNITY - Universitat de Barcelona

Projecte de la UB per promoure dinàmiques grupals de relació i construcció de contextos inclusius.

Disponible online: <https://www.ub.edu/community/ca/2023/07/10/jocs-motors-per-facilitar-la-inclusio-social-i-el-bienestar/>

B.4 Centres en Dansa

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Visual i plàstica
- **Objectius activitat:**
 1. Donar a conèixer el programa "Centres en Dansa".
 2. Identificar i analitzar les opinions que l'alumnat té sobre la inclusió educativa.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Material divulgatiu del programa
- **Espai físic:** Diversos espais de l'escola

Presentació

- En aquesta activitat es proposa que l'alumnat faci difusió del programa "Centres en Dansa". Alhora es busca fer-lo partícip del projecte mitjançant l'elaboració de logos.
- Aquesta activitat està adreçada, principalment, a aquells centres educatius que pensin fer moltes de les activitats que es proposen en aquesta guia.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part:

Campanya (30 minuts)

- Es presenta a l'alumnat el cartell del projecte "Centres en Dansa".
- S'explica l'organització del projecte i el contingut de les fases.
- A partir de la imatge del projecte "Centres en Dansa" es convida a fer una interpretació (en format de debat-reflexió) dels elements que s'hi veuen. Així, es mostra el cartell o la imatge i es plantegen preguntes a l'alumnat del tipus:
 - Què us suggereix la imatge?
 - I els colors? Les formes? La posició de les formes? El contacte o no entre elles?
 - Quin missatge ens transmet el títol del projecte "Centres en Dansa"?
- Al final de l'activitat, es penja a la classe el cartell del programa "Centres en Dansa per la Inclusió"

Segona part:

Logotips (30 minuts)

- Un cop penjat el cartell del projecte es demana a l'alumnat que dibuixi un nou logo per a la campanya "Centres en Dansa". Si es vol fer el logotip amb un programa informàtic, es pot revisar l'apartat "per saber-ne més".
- El resultat es penja a la mateixa classe o en algun espai comú del centre educatiu.

Tercera part:**Reflexió (30 minuts)**

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
- Us agrada que el vostre centre participi al projecte "Centres en Dansa"? Creieu que al vostre centre hi ha molta diversitat? Quantes religions creieu que hi ha? Quantes llengües es parlen? Quines festes se celebren a les cases? Quins són els plats preferits dels vostres companys i companyes?

Pistes per seguir avançant

- Una vegada finalitzada l'activitat, seria recomanable fer arribar les aportacions del grup a l'equip directiu del centre, a les persones referents de la coordinació pedagògica i a les DEIs, per tal que valorin com incorporar pels espais del centre educatiu les diferents aportacions. També es podria organitzar una activitat amb tot l'alumnat per decorar el centre educatiu amb les diferents aportacions. Es podria partir de l'activitat 1 "Sentim les emocions al centre educatiu", on es llistaven els diferents espais de l'escola.
- A partir de les preguntes per reflexionar, es pot elaborar un petit qüestionari que l'alumnat apliqui a la resta de companys i companyes de classe i/o de l'escola.

Per saber-ne +**Article**

14 mejores programas gratuitos de diseño de logotipos para PC (2023)

Font: Movavi

Descripció: Article que inclou informació sobre 14 programes per crear un logotip.

Enllaç recurs: <https://www.movavi.com/es/learning-portal/free-logo-maker-software.html>

Recurs

Qué es Padlet y cómo empezar a usarlo en clase (2023)

Font: Educación 3.0

Descripció: Padlet és una eina per crear murals col·laboratius a l'aula.

Enllaç recurs: <https://www.educacionrespuntocero.com/recursos/padlet-aula/>

**B.5
Debilitats i
fortaleses del
teu grup**

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Anàlisi de dades
- **Objectius activitat:**
 1. Detectar debilitats vinculades amb la inclusió educativa.
 2. Conèixer fortaleses vinculades amb la inclusió educativa.
 3. Descobrir les necessitats vinculades amb la inclusió educativa.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Retoladors, paperògraf, notes adhesives, fitxa de l'activitat B.5.
- **Espai físic:** Aula ordinària

Presentació

- El DAFO (inicials de Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats) és una eina que permet identificar i analitzar una realitat concreta.
- En aquesta activitat, ens proposem analitzar la realitat de l'aula, del centre educatiu o del barri o poble (espais, equipaments, materials, etc.), a partir de la construcció conjunta d'un DAFO.

**Desenvolupament
de l'activitat****Primera part:****Presentació de la tècnica DAFO (30 minuts)**

- El docent explica per a què serveix i com es fa la tècnica DAFO.
- A continuació, proposa a l'alumnat que s'aplegui en equips de 3 o 4 persones.
- A continuació, introdueix les preguntes que s'han de respondre. Les preguntes poden fer referència a l'aula, a l'escola o al barri/poble.
 - Què t'agrada de la teva aula?
 - Què no t'agrada de la teva aula?
 - Què t'agrada de la teva escola?
 - Què no t'agrada de la teva escola?
 - Què t'agrada del teu barri o poble?
 - Què no t'agrada del teu barri o poble?
- Tot seguit, es demana a una persona portaveu de cada equip que comparteixi amb la resta del companys les afirmacions que han triat i els motius. Mentrestant, la persona dinamitzadora va prenent nota de les aportacions en un lloc ben visible o a través, per exemple, de notes adhesives.

Segona part:

Construcció del DAFO (30 minuts)

- A continuació, la persona dinamitzadora fa un paperògraf amb la informació de l'annex 1 i construeix amb l'alumnat el DAFO. Prèviament, explica què és una debilitat, una fortalesa, una amenaça i una oportunitat.

Tercera part:

Reflexió

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
- Us han agradat les coses positives que han sortit de la vostra aula, escola, barri o poble?
- I de les coses que menys us agraden, què canviaríeu?

Pistes per seguir avançant

- Per tal de vincular l'activitat amb les famílies, es podria seleccionar una mostra representativa d'alumnes i de familiars, dividir-los en petits equips de treball i demanar-los que facin DAFOs del centre educatiu.

Fitxa de l'activitat B.5
Tècnica DAFO

Debilitats

Aspectes a millorar (de l'aula, de l'escola, del barri o del poble).

Amenaces

Elements (de l'aula, de l'escola, del barri o del poble) que poden fer que el centre educatiu sigui MENYS INCLUSIU.

Fortaleses

Aspectes que ens agraden (de l'aula, de l'escola, del barri o del poble).

Oportunitats

Elements (de l'aula, de l'escola, del barri o del poble) que poden fer que el centre educatiu sigui MÉS INCLUSIU.

B.6

Debilitats i fortaleses del teu grup

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Visual i plàstica
- **Objectius activitat:**
 1. Identificar necessitats vinculades a la inclusió a l'escola.
 2. Elaborar un missatge sobre inclusió educativa.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Fulls de colors, fitxa de l'activitat B.6.
- **Espai físic:** Aula ordinària

Presentació

- Els eslògans són frases curtes que fan referència a un valor o característica.
- En aquesta activitat, es proposa a l'alumnat escriure conjuntament un missatge o eslògan per promoure l'educació inclusiva.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part:

Procés d'investigació i creació (45 minuts)

- El grup classe es divideix en tres subgrups. A cada subgrup se li reparteixen diferents fulls de dos colors diferents (groc i taronja).
- Es proposa a cada subgrup que pensi en paraules clau que tinguin relació amb el que els hi agrada de la seva aula o escola. Aquestes paraules s'escriuran als fulls de color groc (en gran, perquè es pugui llegir des de lluny). Als papers taronges s'hi escriuran verbs que promoguin l'acció, la participació i la promoció d'aquestes coses que els agraden.
 - **Fulls grocs** = paraules/substantius/conceptes clau
 - **Fulls taronges** = verbs/accions
- Ara la idea és que amb els conceptes/paraules i els verbs cada subgrup construeixi, ajuntant o separant els fulls, algun missatge o eslògan. Aquesta construcció es pot fer a partir de l'annex 1.
- Un cop tinguin algunes propostes de paraules, verbs i potser alguna proposta de missatge o eslògan, se'ls hi demana que els col·loquin per l'espai. Es poden fer preguntes del tipus:
 - On creieu que seria més idoni col·locar-los?
 - Creieu que tots els espais de l'aula són iguals?

També se'ls convida que pensin quin color donarien a les paraules que escullen. Cada color es pot vincular a un tipus d'emoció. El color que acompanyi el missatge també serà clau i donarà informació en la transmissió del missatge.

Segona part.

Proposta missatge (10 minuts)

- Posada en comú: Un cop cada subgrup ha fet l'exercici de pensar els conceptes i els verbs, i després de distribuir-los per l'espai, es fa la posada en comú. Cada subgrup haurà d'exposar els conceptes i els verbs escollits, explicar on els han col·locat i per què.

Tercera part. Procés d'abstracció (20 minuts)

- Després que tots els subgrups hagin exposat les seves propostes (pluja d'idees), ve el moment d'ajuntar-les totes i extreure'n un missatge o eslògan conjunt.

Quarta part.

Reflexió (15 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
 - Què significa per a vosaltres el missatge o eslògan que hem construït?
 - Us ha agradat construir-lo entre tots i totes?
 - Us agradaria explicar el missatge a altres companys i companyes del centre?
 - I a les vostres famílies?

Pistes per seguir avançant

- El missatge/eslògan que s'obtingui podria ser el punt de partida per fer una acció.
- Per tal de vincular l'activitat amb les famílies, l'equip docent pot fer arribar el missatge/eslògan a les famílies.

Per saber-ne +

Activitat

Webquest Garraf

Font: Xarxa Telemàtica
Educativa de Catalunya

Descripció: En aquesta activitat trobareu informació sobre què es un eslògan.

Enllaç recurs: <http://www.xtec.cat/se-garraf/webquestgarraf/WQturisme/activitat%203.htm>

Fitxa de l'activitat B.6

Paraules, accions i missatges

Adaptada de Fundació Akwaba (2022): Guia pedagògica. FEM ECO. Connectem el gènere i al medi ambient a l'escola i al món (pàg. 98-100).

Disponible a: https://femecoakwaba.files.wordpress.com/2022/04/guia_pedagogica_femeco_2afase.pdf

Paraules / Conceptes Clau

Verbs / Accions

Proposta Missatge

B.7

La ruta de la inclusió

- **Fase:** Decisió
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Acordar quin àmbit del centre es vol millorar per fer-lo més inclusiu.
 2. Identificar quina acció es podria fer, d'acord amb l'àmbit de treball triat.
- **Etapa:** Educació Primària Inicial
- **Durada:** 60 minuts
- **Material:** Projectió/impressió dels annexos, notes adhesives, retoladors
- **Espai físic:** Espai amb taules, cadires que es puguin moure i projector

Presentació

- Treballar per la inclusió és un repte que necessita de la implicació de tota la comunitat educativa i bastir diferents abordatges i estratègies per a ser assolit.
- En el procés que ens ocupa considerem que és possible endegar accions concretes, abastables i ben definides que, des del lideratge de l'alumnat (amb el suport de la comunitat educativa), esdevinguin en si mateixes pols de transformació i contribueixin a fer del centre un entorn més inclusiu.
- Es pensa en la inclusió com una realitat que engloba les dimensions de presència, aprenentatge i participació positives de totes les persones que són al centre. Conseqüentment, treballar per la inclusió implica repensar espais, dinàmiques, imaginaris i discursos. Per fer-ho, cal buscar estratègies per a donar la veu a TOT l'alumnat i mantenir una actitud oberta i respectuosa davant les propostes.
- L'activitat que es proposa s'orienta a afavorir la presa de decisions sobre l'acció a impulsar, en coherència amb l'autodiagnosi realitzada, seguint una seqüència senzilla que, pas a pas, vol portar l'alumnat a prioritzar un àmbit d'actuació i a identificar possibles accions per millorar la inclusió.
- Amb aquest esperit, i per tal que el procés es pugui sostenir a mitjà i llarg termini, us recomanem apostar per activitats engrescadores, que parteixin dels interessos i motivacions de l'alumnat i que siguin factibles, per tal que els resultats siguin palpables i motivin l'alumnat a donar continuïtat al procés.
- Aquesta activitat és flexible i multinivell, adequant alguns dels passos i seleccionant els materials en funció de l'etapa educativa de l'alumnat.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.
- Com a passos previs a l'activitat, suggerim partir del material generat en la fase anterior de diagnosi per garantir un bon avenç en la fase que s'inicia. A més, es proposa treballar en gran grup per afavorir un diàleg compartit i projectar la fitxa de l'activitat B.7. (1) a mesura que es desenvolupa l'activitat.
- Us proposem d'imprimir la fitxa de l'activitat B.7. (1) i la fitxa de l'activitat B.7. (2) d'aquesta activitat, com a material de treball.

Desenvolupament de l'activitat

- Es presenta l'activitat explicant que l'objectiu de la mateixa és acordar plegats quins aspectes o àmbits del centre es volen millorar o canviar per avançar cap a un centre més inclusiu. Per fer-ho, primer se situa l'alumnat en els resultats de l'autodiagnosi feta per identificar les fortaleeses (allò que ja funciona) i les debilitats (allò que cal abordar i treballar).
- Seguidament es fa un repàs dels resultats de la diagnosi i s'obre un nou moment de reflexió, a partir de la pregunta:
Afegiríeu o modificariéu alguna de les coses que vam comentar a la sessió anterior?
- La persona dinamitzadora pren nota de les aportacions en el suport a on s'hagi fet l'activitat de diagnosi (mural físic, mural digital, etc.).
- Un cop fetes i anotades les aportacions, el següent pas és consensuar plegats quin és el repte o prioritat que haurà de guiar l'acció que es vol impulsar. Per fer-ho, es proposa treballar-ho a partir de la pregunta:
Què ens agradaria canviar/millorar del centre per fer-lo més inclusiu, és a dir, per a què tots i totes ens hi trobem més bé i aprenguem junts, sense cap excepció?
- Per facilitar i estimular el debat, proposem fer subgrups heterogenis (pel que fa al gènere, origen, capacitats, interessos, etc.) de 3-4 persones. Cada subgrup disposarà d'una graella com la que es facilita a la fitxa de l'activitat B.7. (1) en què es mostren possibles àmbits on es podrien dur a terme millores i canvis per la inclusió. La idea és que cada subgrup reflexioni durant 10-15 minuts sobre quin pot ser l'àmbit d'acció prioritari. Abans, però, proposem llegir en veu alta els continguts de la fitxa de l'activitat B.7. (1) per aclarir dubtes.
- Tot seguit es fa una posada en comú de l'àmbit prioritari identificat. Si es treballa en petit grup es demana a una persona portaveu que comparteixi amb la resta la decisió del seu equip. La persona dinamitzadora pren nota de les aportacions en forma de post-its que es poden enganxar al mateix mural a on s'han anotat les fortaleeses i debilitats.
- Una vegada feta la ronda d'aportacions, el dinamitzador fa un repàs, incidint en els elements comuns i en els divergents, tot assenyalant aquells àmbits més identificats. Si hi ha consens, l'àmbit que ha estat identificat per més subgrups serà l'àmbit d'acció prioritari que orientarà l'activitat que impulsarà el gran grup.
- Arribats a aquest punt, es tracta d'acordar entre totes quina/es activitat/s volem dur a terme. Per facilitar la presa de decisions, a la fitxa de l'activitat B.7. (2) d'aquesta activitat trobareu idees de diferent naturalesa per inspirar-vos per a la millora del centre en clau d'inclusió.

De les idees proposades, quines penseu que encaixen amb allò que hem acordat que volem canviar i que podríem impulsar abans de finalitzar el curs?

- En cas que hi hagi consens, ja teniu una acció que cal planificar bé per dur-la a terme en la següent fase de treball. En cas que cap de les idees proposades encaixi amb l'àmbit de treball escollit, caldrà endegar un nou procés de reflexió per determinar quina acció seria més adequada. Per fer-ho, us proposem tornar a fer subgrups de 3-4 alumnes i aprofitar la pauta en paper de la fitxa de l'activitat B.7. (1) per formular la següent pregunta:
Tenint en compte l'àmbit que hem escollit, quina activitat podríem dur a terme abans de finalitzar el curs per donar-hi resposta?
- Cada subgrup disposarà de 10 minuts per reflexionar sobre una activitat a impulsar. Es tracta de pensar en la proposta a grans trets, sense aprofundir en altres elements (aquesta és la tasca que es durà a terme a la següent sessió)
- A partir d'aquí, es fa una posada en comú de les activitats proposades per cada subgrup i es fa una votació entre totes les persones assistents per escollir quina activitat es podria dur a terme. El resultat d'aquesta votació pot quedar recollit en una taula com la que es mostra a la fitxa de l'activitat B.7. (3) d'aquesta activitat i que esdevindrà el vostre Pla d'acció.
- Es clou la sessió fent un repàs dels aspectes més destacats i explicant que la propera sessió es dedicarà a concretar com es durà a terme l'activitat.

Pistes per seguir avançant

- L'activitat proposada us ha permès identificar un àmbit d'actuació i una primera acció a impulsar en clau d'inclusió. Tanmateix, i en funció del nivell d'aprofundiment i concreció de la fase anterior d'autodiagnosi, us serà fàcil identificar més d'una acció a impulsar fins a final de curs i calendaritzar-les en la següent etapa.

Per saber-ne +

	<p>Activitats Ginkana dels Superherois quotidians (2000) Font: IES Alpajés</p>	<p>Descripció: 10 activitats per experimentar i reflexionar sobre la vida de les persones amb discapacitats en entorns no adaptats. Enllaç recurs: https://es.slideshare.net/practicaslaguna/proyecto-superheroes-cotidianos-gymkana-ponte-en-su-lugar</p>
	<p>Materials A Mida (2002) Font: GREM UB i Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: A MIDA és una aportació per treballar els valors amb nois i noies adolescents en l'espai de tutoria que ofereix l'ESO. Els materials han estat dissenyats amb la voluntat d'apropar-se a la vida dels alumnes, recollint situacions rellevants i conflictes del seu interès. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/publicacions/mida</p>
	<p>Guia Com dissenyar espais educatius per aprendre i conviure? (2017) Font: Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: Es tracta d'una guia pràctica per repensar els espais i els elements escolars amb l'objectiu de millorar els aprenentatges de l'alumnat i la convivència en el centre. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/n/4/3/z/6/3/v/f/g/guia_hacktheschool_200217.pdf</p>

Fitxa de l'activitat B.7

(1) Àmbits d'acció per fer del nostre centre un entorn més inclusiu

Àmbit d'acció	Què podem fer per passar a l'acció?	Què volem canviar/millorar?
L'espai físic		
Comunicació/víncle amb els docents		
Festes i celebracions a l'escola		
Cohesió i coneixement del grup classe		

B.8

Quina és la recepta de la inclusió?

- **Fase:** Acció
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Concretar els elements cabdals pel bon funcionament de l'activitat: data i lloc, persones participants, materials necessaris, rol que assumirà cadascú, etc.
 2. Donar a conèixer estratègies pel bon funcionament de l'activitat.
 3. Acordar el pla de treball de l'activitat: data de preparació activitat, data de realització i data de valoració.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** Sessions de 60-75 minuts (tantes com activitats es vulguin implementar)
- **Material necessari:** Impressió de la fitxa de l'activitat B.8 (2)
- **Espai físic:** Espai amb taules, cadires que es puguin moure i projector

Presentació

- L'activitat que trobareu a continuació pretén afavorir el consens i la presa de decisions sobre aquells elements clau que cal definir de manera prèvia a l'impuls d'una acció. I és que sovint, l'èxit d'una acció no es relaciona tant amb els continguts de la mateixa, sinó amb la qualitat dels processos que prèviament s'han impulsat (definició de la temàtica, repartiment de rols, continguts i canals de difusió, etc.) i en quina mesura aquests processos han estat participats i han considerat la diversitat existent en l'entorn en què es vol impulsar l'acció.
- A aquest efecte, a la fitxa de l'activitat B.8 (1) hi trobareu algunes recomanacions que poden contribuir a l'èxit de l'acció que impulsareu, és a dir, a què l'activitat sigui engrescadora i esdevingui focus d'aprenentatge, tant per a totes les persones que la impulsareu, com per a les persones a qui anirà adreçada (en cas que l'activitat vagi adreçada a altres alumnes o persones del centre).
- L'activitat que us presentem exposa qui la dinamitza, quin és el propòsit i el procés a seguir.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de la sessió

- En primer lloc es fa un recordatori dels continguts de l'última sessió i de l'acció que va ser escollida.
- S'explica que, una vegada decidida quina acció es vol dur a terme, cal concretar entre tots i totes aspectes importants com el lloc, la data, els objectius, el com es donarà a conèixer, etc., i fer els passos necessaris per poder dur-la a la pràctica. Cal transmetre que tota aquesta feina prèvia no es farà en un sol dia, sinó que en la sessió d'avui es concretaran alguns aspectes de l'acció i a partir d'aquí es faran els passos necessaris per tal que aquesta es pugui desenvolupar adequadament. Per fer-ho, es pot revisar la fitxa de l'activitat B.8. (1) (pauta docent).
- A continuació es projecta la fitxa de l'activitat B.8. (2), per tal que sigui ben visible per a tothom i s'expliquen cadascun dels 7 ingredients clau que hi consten, clarificant què vol dir cadascun i revisant les recomanacions vinculades a aquests. S'aprofita aquesta explicació per resoldre dubtes i garantir que tothom entén els conceptes de la mateixa manera.
- Tot seguit, es proposa un treball en 6 equips heterogenis, cadascun dels quals s'ocuparà d'un ingredient¹. Durant 15 minuts, cada equip ha de consensuar i elaborar una proposta per escrit de l'ingredient que li ha estat assignat. Per fer-ho disposa de la fitxa de l'activitat B.8. (2) impresa.
- Seguidament, una persona portaveu de cada equip comparteix amb la resta el que ha desenvolupat el seu grup i s'obre una petita ronda d'aportacions, matisos, etc. Suggerim seguir l'ordre dels ingredients que apareixen a la taula de la fitxa de l'activitat B.8. (2). Mentrestant, la persona dinamitzadora pren nota de totes les aportacions en aquest document.
- Una vegada arribats a l'ingredient 7, corresponent a les tasques i responsabilitats, convindrà orientar el grup per tal d'ajudar-lo a identificar i seqüenciar una proposta de procés realista i abastable. En aquest sentit, proposem l'elaboració d'un mural que estableixi les tasques prèvies necessàries per dur a terme l'acció (què), les persones responsables de cada tasca (qui) i les dates de cada tasca (quan). Aquest mural es pot penjar en un lloc ben visible de l'aula i es pot anar actualitzant segons les necessitats que es vagin detectant o aquells elements no previstos inicialment. El que serà cabdal és garantir que tots els membres del grup troben el seu lloc en aquest procés.

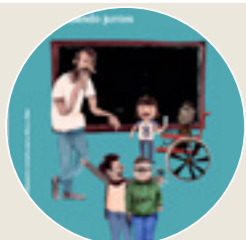
Pistes per seguir avançant

- Una part fonamental en el foment de la participació de l'alumnat és ajudar-lo a aprendre com passar de les idees a les accions. En aquest sentit, aquesta activitat és útil també per a aquest propòsit general.

¹ Tot i que en la fitxa de l'activitat B.8. (1) hi apareixen 7 ingredients, proposem que un equip s'encarregui de 2 ingredients: el lloc i la data.

Per saber-ne +

La dinàmica de treball que es proposa en aquesta activitat, pot donar peu a reflexionar sobre les actituds amb què es poden afrontar les discrepàncies o conflictes quan dues o més persones no tenen la mateixa visió o percepció.

Guia

Aprendiendo juntos (2013)

Font: Save the Children

Descripció: A la pàgina 20 d'aquesta Guia s'ofereix un recurs d'interès per a afrontar les discrepàncies de manera positiva.

Enllaç recurs: https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/unidad_didactica_aprendiendo_juntos.pdf

Fitxa de l'activitat B.8

(1) Pauta docent: Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient	Recomanacions
1. Nom	<ul style="list-style-type: none"> El nom de l'activitat no és un tema menor, sobretot si l'activitat que dureu a terme s'adreça a altres persones del centre i busqueu que hi participin. Busqueu un nom que sigui engrescador i que, alhora, reflecteixi allò que fareu a través de l'activitat. Penseu també en buscar un nom que no deixi ningú a fora, que tothom pugui entendre i sentir-s'hi reflectit.
2. Descripció	<ul style="list-style-type: none"> Aquest és un aspecte que pot semblar molt obvi, però cal que entre totes i tots acordem una petita descripció de l'activitat (2-3 línies), sobretot per assegurar que tothom l'entén de la mateixa manera i que ningú es queda fora de joc! Si us hi atreviu, podeu intentar pensar entre totes i tots 2-3 objectius que voleu aconseguir amb l'activitat.
3. Canvis	<ul style="list-style-type: none"> Caldrà definir què esperem que canviï o millori a través d'aquesta activitat. En aquest punt, i per tal d'evitar-nos futures decepcions, és important que els canvis que penseu siguin concrets (defugint de frases com ara: "Esperem que la nostra escola sigui més inclusiva"). Es tracta, per tant, de pensar en canvis que siguin observables, mesurables i realitzables a través de l'activitat que voleu dur a terme. Si els canvis són visibles, us animarà a seguir treballant!
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat s'adreça a altres persones de l'escola, caldrà pensar en com la donareu a conèixer: a través de les persones delegades de les classes? A través de les xarxes socials de l'escola? A través de cartells que elaborareu vosaltres mateixos? D'altres maneres? En aquest punt, recomanem utilitzar més d'un canal, per garantir que la informació arribi a tothom. Penseu també en el llenguatge que utilitzareu a l'hora de fer la difusió i les imatges (si feu cartells), per garantir que totes les persones s'hi sentin reconegudes i que tothom entengui el missatge que voleu donar.
5. Lloc	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, valoreu si la vostra aula és l'espai adequat per dur-la a terme. En cas que no, penseu quin espai seria el més adequat i si us cal demanar permís a algú per utilitzar-lo. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin espai seria el més adequat per encabir a totes les persones a qui va adreçada l'activitat. Penseu en un espai que pugui ser representatiu per a totes les persones, que convidi a participar, i acordeu com cal demanar el permís per utilitzar-lo.
6. Data	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, acordeu entre tots quina pot ser una bona data per dur-la a terme. Cal que tingueu el temps necessari per preparar-la, però també per valorar-la abans que s'acabi el curs. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin pot ser el millor dia per dur-la a terme, sobretot per no deixar ningú a fora. Per fer-ho, podeu consultar al vostre tutor/a i, si cal, a altres docents perquè us ajudin a prendre una decisió.
7. Tasques i responsabilitats	<ul style="list-style-type: none"> Intenteu preveure quines tasques seran necessàries perquè l'activitat es pugui dur a terme. Feu una llista amb l'ajuda del vostre tutor/a i repasseu-la per assegurar-vos que no us deixeu res. Una vegada feta la llista, decideu qui assumirà cada tasca en funció de les seves habilitats i motivació.

Fitxa de l'activitat B.8

(2) Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient	Recomanacions	La nostra decisió
1. Nom	<ul style="list-style-type: none"> El nom de l'activitat no és un tema menor, sobretot si l'activitat que dureu a terme s'adreça a altres persones del centre i busqueu que hi participin. Busqueu un nom que sigui engrescador i que, alhora, reflecteixi allò que fareu a través de l'activitat. Penseu també en buscar un nom que no deixi ningú a fora, que tothom pugui entendre i sentir-s'hi reflectit/da. 	
2. Descripció	<ul style="list-style-type: none"> Aquest és un aspecte que pot semblar molt obvi, però cal que entre totes i tots acordem una petita descripció de l'activitat (2-3 línies), sobretot per assegurar que tothom l'entén de la mateixa manera i que ningú es queda fora de joc! Si us hi atreviu, podeu intentar pensar entre tots 2-3 objectius que voleu aconseguir amb l'activitat. 	
3. Canvis	<ul style="list-style-type: none"> Caldrà definir què esperem que canviï o millori a través d'aquesta activitat. En aquest punt, i per tal d'evitar-vos futures decepcions, és important que els canvis que penseu siguin concrets (defugint de frases com ara: "Esperem que la nostra escola sigui més inclusiva"). Es tracta, per tant, de pensar en canvis que siguin observables, mesurables i realitzables a través de l'activitat que voleu dur a terme. Si els canvis són visibles, us animarà a seguir treballant! 	
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat s'adreça a altres persones de l'escola, caldrà pensar com la donareu a conèixer: a través de les persones delegades de les classes? A través de les xarxes socials de l'escola? A través de cartells que elaborareu vosaltres mateixos? Altres maneres? En aquest punt, recomanem utilitzar més d'un canal, per garantir que la informació arribi a tothom. 	

Ingredient	Recomanacions	La nostra decisió
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> Penseu també en el llenguatge que utilitzareu a l'hora de fer la difusió i les imatges (si feu cartells), per garantir que totes les persones s'hi sentin reconegudes i que tothom entengui el missatge que voleu donar. 	
5. Lloc	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, valoreu si la vostra aula és l'espai adequat per dur-la a terme. En cas que no, penseu quin espai seria el més adequat i si us cal demanar permís a algú per utilitzar-lo. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin espai seria el més adequat per encabir a totes les persones a qui va adreçada l'activitat. Penseu en un espai que pugui ser representatiu per a totes les persones, que convidi a participar i acordeu com cal demanar el permís per utilitzar-lo. 	
6. Data	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, acordeu entre tots quina pot ser una bona data per dur-la a terme. Cal que tingueu el temps necessari per preparar-la, però també per valorar-la abans que s'acabi el curs. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin pot ser un bon dia per dur-la a terme, sobretot per no deixar ningú a fora. Per fer-ho, podeu consultar al vostre tutor/a i, si cal, a altres docents perquè us ajudin a prendre una decisió. 	
7. Tasques i responsabilitats	<ul style="list-style-type: none"> Intenteu preveure quines tasques seran necessàries perquè l'activitat es pugui dur a terme. Feu una llista amb l'ajuda del vostre tutor/a i repasseu-la per assegurar-vos que no us deixeu res. Una vegada feta la llista, decideu qui assumirà cada tasca en funció de les seves habilitats i motivació. 	

B.9

Ens en sortim!

- **Fase:** Revisió
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Reflexionar conjuntament sobre el procés efectuat i els resultats assolits.
 2. Decidir com donar continuïtat al procés iniciat.
- **Etapas:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 50-70 minuts
- **Material necessari:** Paper d'embalar, retoladors i notes adhesives
- **Espai físic:** Espai ampli per treballar

Presentació

- L'activitat que es proposa a continuació s'orienta a l'avaluació de l'acció endegada pel grup, des d'una perspectiva que engloba tant el procés previ a la realització de l'acció, com l'acció o accions en si mateixes.
- Proposem dur a terme aquesta sessió uns 5 o 10 dies després d'haver finalitzat el procés, ja que fer-ho immediatament després de la sessió pot tenir efectes poc desitjats (sobretot si l'activitat no ha anat com s'havia previst) i, en canvi, deixar passar massa dies pot provocar un biaix de memòria, poc útil a la tasca que ens ocupa.
- L'activitat exposa a qui la dinamitza el propòsit i el procés.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de la sessió

- Uns dies abans de la sessió es demana la col·laboració de 2 o 3 persones del grup per tal que elaborin un mural (en suport físic) d'un gran arbre: 1/3 part del dibuix l'ocuparan les arrels de l'arbre; 1/3 part el tronc i 1/3 part les branques amb els seus fruits. Vegeu un exemple inspirador a la fitxa de l'activitat B.9.
- En primer lloc es presenta l'activitat i els seus objectius, tot incidint en la importància de posar el focus en tot el procés i no només en el dia en què s'ha dut a terme l'activitat, ja que bona part de l'èxit o el fracàs d'una activitat té a veure amb els processos previs que s'han impulsat.
- A continuació es presenta el mural de l'arbre explicant el significat dels 3 elements que el componen:
 1. Les ARRELS fan referència a les nostres fortalezes com a grup.
 2. El TRONC té a veure amb els aprenentatges derivats del procés efectuat.
 3. Els FRUITS es relacionen amb tot allò que hem aconseguit a través del procés que hem dut a terme, abans, durant i després de l'activitat o activitats que hem impulsat.

- Es tracta de reflexionar conjuntament sobre les dificultats i les fortalezes que hem tingut com a grup promotor de l'acció, però també pensar en els processos que hem impulsat, en els suports que hem tingut (o no) i en el que hem assolit o no hem pogut aconseguir. En definitiva, es tracta de revisar tant el que ha funcionat i hem aconseguit, com allò que no ens ha sortit com esperàvem, ja que conèixer i entendre les dificultats que hem tingut ens permet millorar de cara el futur.
- Per tal d'inspirar el debat, proposem llançar algunes preguntes al grup. La persona dinamitzadora anirà prenent nota de les aportacions i les anirà enganxant al mural en post-its o directament.
 1. Per identificar les arrels:
 - En què us heu sentit forts com a grup?
 - Quines mancances heu tingut a l'hora treballar plegats?
 - Heu sabut resoldre les discrepàncies entre vosaltres?
 2. Per identificar el tronc:
 - Quines dificultats heu tingut a l'hora de preparar l'activitat? I quines facilitats?
 - Penseu que totes les persones heu participat en igualtat de condicions en la preparació de l'activitat? Per quin motiu?
 - Heu sabut trobar els suports necessaris per dur a terme l'activitat? Per quin motiu?
 3. Per identificar els fruits:
 - Heu aconseguit el què volíeu a través d'aquesta activitat?
 - Quin canvi o canvis heu observat?
- Una vegada conclòs el debat i tancat el mural de l'arbre, es formula la següent pregunta:
A la vista de tot el què hem après aquestes setmanes/mesos, de quina manera penseu que podem donar continuïtat a tot el que hem fet fins ara?
- L'objectiu d'aquesta pregunta és copsar el grau de motivació del grup i si aquest ha de ser el nucli impulsor del procés o cal buscar altres estratègies o vies per seguir endavant. En cas que el grup estigui motivat i vulgui seguir endavant, caldrà revisar quin és el focus o l'àmbit sobre el que es vol incidir i quina acció o accions es podrien dur a terme a aquest efecte.
- Es pot acabar l'activitat amb la signatura de tot l'alumnat sobre el mural, de manera que tothom s'aixeca i rubrica la seva pertinença al grup. Per donar més importància a aquest acte col·lectiu, si algú falta en el dia que es fa l'activitat de revisió, el grup es 'conjura' per explicar-li i se li dona l'opció de fer aportacions i signar el mural. És important que en cap moment del procés ningú quedi endarrere per falta d'informació o per no sentir-se part del grup o l'activitat!

Pistes per seguir avançant

- La reflexió generada en aquesta sessió esdevé un substrat molt fèrtil per a seguir fent evolucionar el procés endegat. En aquest sentit, comptar amb un grup motivat i predisposat a treballar per la inclusió al centre, és una condició favorable, tot i que arribats a aquest punt convindrà pensar quin tipus de suports i aliances poden ser necessaris per a sostenir el procés a mitjà i llarg termini.

Per saber-ne +

La dinàmica de treball que es proposa en aquesta activitat, pot donar peu a reflexionar sobre les actituds amb què es poden afrontar les discrepàncies o conflictes quan dues o més persones no tenen la mateixa visió o percepció.

Recurs

Diana d'avaluació. (2018)

Font: Xarxa de Competències Bàsiques

Descripció: La diana d'avaluació és un bon recurs per a una revisió formativa i per informar els participants dels assoliments del procés viscut.

Enllaç recurs: <https://blocs.xtec.cat/xcprojecte297/2018/06/06/la-diana-davaluacio/>

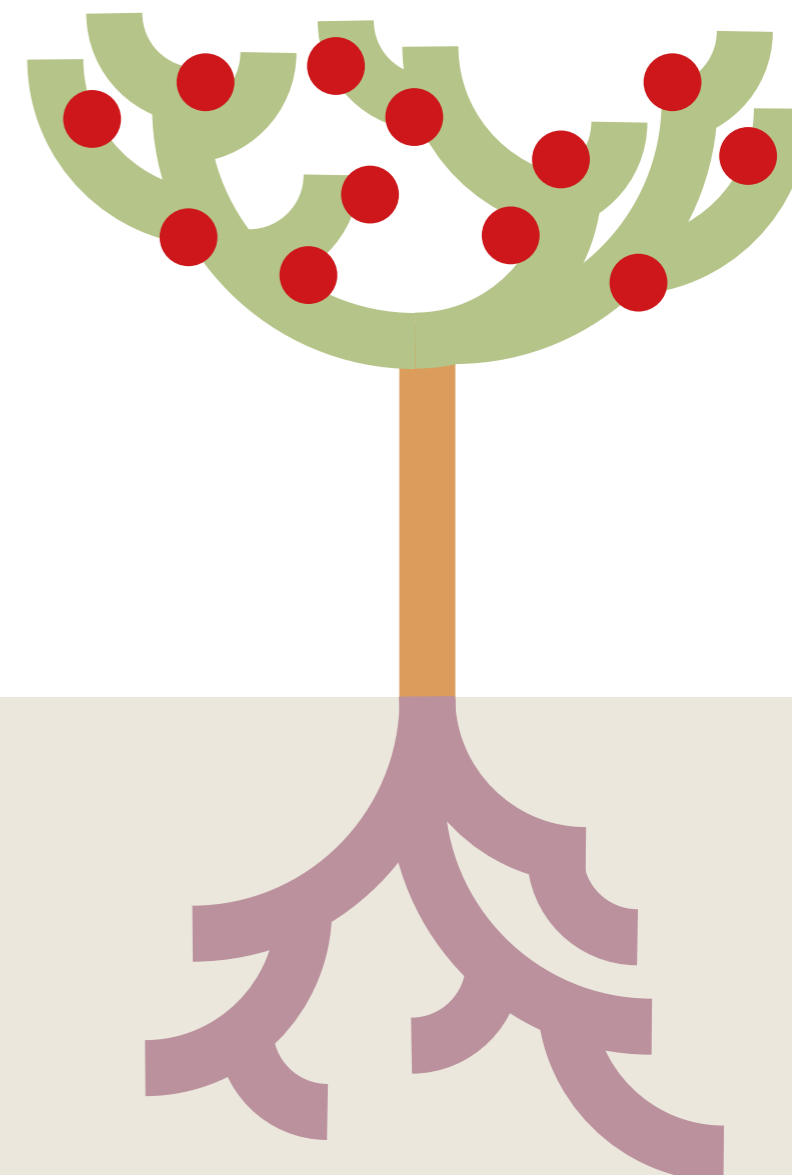
Creació i revisió de l'ideari. (2021)

Font: ESPLAC

Descripció: En el decurs de la proposta de treball que proposa el recurs, a les pàgines 8 i 9 s'ofereix una imatge gràfica d'utilitat del procés, 'producte' o acció realitzada: l'escenari nevera, l'escenari rentadora o l'escenari paperera.

Enllaç recurs: https://www.esplac.cat/wp-content/uploads/2021/03/Recurs_Ideari.pdf

Fitxa de l'activitat B.9 Mural de l'arbre

Fruïts:

tot allò que hem aconseguit a través del procés que hem dut a terme, abans, durant i després de l'activitat o activitats que hem impulsat

Tronc:

els aprenentatges que ens emportem del procés que hem efectuat

Arrels:

les nostres forteses com a grup

B.10

Microrelats per la inclusió

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Literària
- **Objectius activitat:**
 1. Escriure històries sobre la inclusió a la vida quotidiana.
- **Etapas:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 120 minuts
- **Material necessari:** Eines per escriure i editar
- **Espai físic:** Aula ordinària

Presentació

- Havent treballat en d'altres activitats la temàtica de la inclusió, ara podem proposar un concurs de microrelats.
- El tema és la inclusió des de totes les mirades possibles. Podem motivar vers l'escriptura creativa com un joc per fer aportacions, reflexions i històries vers la inclusió amb l'objectiu de compartir-les.
- Pensar també amb un llenguatge inclusiu en tot el procés.
- Proposem el tema de l'activitat de microrelats i, si abans ja s'han fet altres activitats al centre, en podem parlar a l'aula.

Desenvolupament de la sessió

- Decidir si ho fem escrit amb bolígraf i paper o a l'ordinador, ja que després es podria fer un llibre col·lectiu amb totes les aportacions de tot l'alumnat (virtual o en paper).
- Extensió: de 1.000 a 1.500 caràcters, incloent-hi els espais. Si es fa escrit en paper podria ser una pàgina.
- El docent ha de vetllar perquè el text estigui escrit correctament i sense faltes d'ortografia. En la fitxa de l'activitat B.10. es pot trobar un esquema comprensiu que pot ajudar l'alumnat a orientar-se en el procés.
- Cada alumne presenta el seu conte fent ús d'un pseudònim, perquè importi més el que es diu que qui ho diu. En un sobre a banda, s'escriu el pseudònim i a dins l'alumne hi diposita el títol de l'obra, el seu nom i cognoms reals, el nivell i el grup-classe.
- Opcional: Fer l'activitat en el marc d'un concurs de Jocs Florals i fer el lliurament dels premis i la publicació el dia de Sant Jordi. El premi, a més a més de la publicació, pot consistir en un lot de material escolar o algun llibre que tracti la inclusió.

Per saber-ne +

Més idees per seguir treballant la diversitat: <https://additioapp.com/ca/treballar-atencio-diversitat/>

Ens expliquen la necessitat de tenir una cultura escolar que accepti les persones tal i com són amb una mirada positiva. Ens pot ajudar a reflexionar com a docents d'una forma més concreta.

Exemples de microrelats:

<https://tocatdelbolet.cat/la-resistencia-anti-big-data/>

Hi trobem exemples de microrelats que ens poden orientar en el format.

Recursos per escriure un conte:

<https://www.premipilarinbayes.org/la-biblioteca-del-premi/recursos-per-escriure-un-conte>

Guió per escriure un conte:

<https://es.slideshare.net/Redaccions/gui-per-escriure-un-conte>

Idees per fer una fitxa de creació d'un conte:

<https://es.slideshare.net/lurdessaavedra/com-fem-una-narraci-com-escrivim-un-conte>

Fitxa de l'activitat B.10

Orientacions a l'hora de redactar un microrelat.

Pensem abans d'escriure contes

1	Pensa un títol	
2	Qui	Personatge o personatges: Qui és? Com és? On és? ...
3	Què	Explicació: Què està passant? Què li preocupa? Quin problema hi ha? Què voldria? ...
4	Com	Solució i final: Com passa? Com es soluciona? Com acaba? ...
5	Fi	

B.11

A la nostra escola hi cap tothom?

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Visual i plàstica
- **Objectius activitat:**
 1. Elaborar un mural sobre els resultats de l'anàlisi de la inclusió a l'escola.
- **Etapa:** Educació Primària Superior
- **Durada:** 240 minuts
- **Material necessari:** Revistes i diaris, imatges d'internet (autoritzades), fotografies que podrien fer el mateix alumnes, cartolines o paper d'embalar, cola o cel-lo
- **Espai físic:** Aula ordinària

Presentació

- L'objectiu de l'activitat és conscienciar sobre la inclusió i compartir el que s'ha fet a l'escola amb la comunitat, però observant l'escola com a edifici, barreres arquitectòniques, actituds, etc. També es pot analitzar si s'ha arribat a algunes conclusions i propostes de millora.
- Es fa un mural artístic, amb imatges de diferents tipus, en què s'hi podrien incorporar fotografies de les activitats que ha fet l'escola per la inclusió. La fitxa de l'activitat B.11. dona pistes al docent sobre com elaborar el mural.
- Podria ser una activitat final per acabar fent una exposició a l'escola, en altres espais del barri o poble (biblioteca, centre cívic-social, etc.) i el dia de la inauguració els propis infants poden explicar tot el que han fet.
- Es podria coordinar amb la mateixa activitat que poden fer els alumnes de 1er a 3er de primària, com una activitat d'escola.
- Presentar la proposta i que els nens i nenes portin revistes, diaris, imatges d'internet... També poden fer un recorregut per l'escola i fer fotografies de les barreres físiques que poden dificultar la mobilitat d'algunes persones i/o també fer aquestes observacions a l'entorn de l'escola.

Desenvolupament de la sessió

- En primer lloc el docent presenta l'activitat.
- Es pot parlar uns minuts sobre la inclusió i es pot reflexionar sobre el que s'ha fet durant el curs, si s'han fet altres activitats.
- Anar a fer fotografies o buscar-ne (en revistes i diaris, per internet, al propi centre...). Es podrien fer fotografies d'espais de l'escola buscant tot allò que es pot millorar per esdevenir una escola més inclusiva.
- Realitzar la creació artística per equips.
- Cada equip presenta la seva obra i explica la seva reflexió. L'obra es podria compartir amb alumnes d'altres nivells i també amb les famílies.
Preguntem: Què podem fer amb totes aquestes obres d'art?

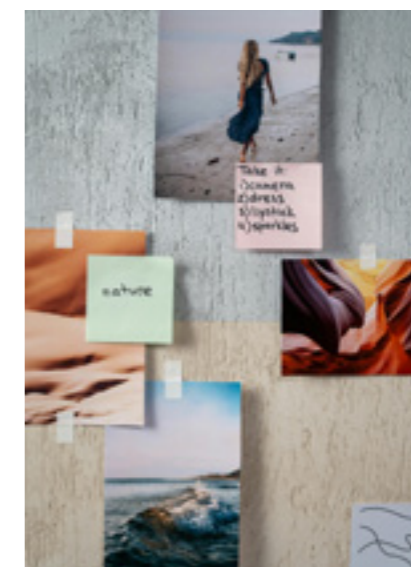
- Podem ampliar la idea de compartir, sortint de l'escola i buscant espais culturals propers per poder-ho exposar. La idea és que els mateixos alumnes proposin llocs on mostrar els treballs i com podem compartir la nostra exposició amb tota la comunitat. Caldrà demanar la col·laboració de les famílies.
- Plantejar que caldrà contactar amb la biblioteca -que podria preparar una exposició de contes i llibres sobre el tema de la inclusió-, el centre cívic-social, el CAP de salut i altres espais del barri o poble.
- Es poden repartir les tasques a fer per contactar amb algun d'aquests espais. Si s'aconsegueix, caldria fer una cartell i la publicitat per poder convidar les autoritats i altres membres de la comunitat educativa a la inauguració.
- També es podria digitalitzar tot el treball i penjar-ho a les xarxes.

Per saber-ne +

<https://www.aulaplaneta.com/2015/11/04/recursos-tic/cinco-herramientas-para-crear-murales-digitales>

Fitxa de l'activitat B.11

Exemples de murals per celebrar la inclusió

C

Educació Secundària Obligatòria (ESO)

C.1 Tot el que com- partim

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Cinefòrum
- **Objectius activitat:**
 1. Comprendre la diversitat des d'una perspectiva complexa i interseccional.
 2. Avaluar la diversitat d'identitats des dels comportaments socials.
- **Etapa:** ESO
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Videoclip “*All that we share*” i instruments per la reproducció del videoclip
- **Espai físic:** Aula, espai de projecció o biblioteca

Presentació

- Aquest videoclip serveix per plantejar la manera com les persones estereotipem la realitat social i construïm categories descriptives dels altres que no es corresponen amb qui són de veritat.
- El guió llença un missatge poderós: la nostra identitat no ve determinada per qui els altres ens diuen que som sinó pel que nosaltres fem.
- El videoclip dona joc per a fer un debat, com activitat de caire reflexiu, o també per a reproduir l'activitat en el gimnàs o el pati del centre, amb diversos grups-classe alhora.
- El docent decideix un espai especial per dur a terme el visionat del videoclip, que no sigui l'aula habitual, amb la finalitat de donar transcendència a l'activitat i crear un estat d'atenció especial.
- És important que el docent no proporcioni cap informació sobre el contingut del videoclip, per fomentar l'efecte sorpresa a l'hora de veure'l i provocar la reflexió posterior.

Desenvolupament de l'activitat

- El docent projecta el videoclip. El videoclip està en llengua castellana i anglesa. Es pot aprofitar per treballar aquestes llengües.
- L'enllaç a la versió castellana és el següent:
https://youtu.be/_yFxL8MOIM0?si=vmhCrX8HVRUzsw2r
- L'enllaç a la versió anglesa és el següent:
<https://youtu.be/jD8tjhVO1Tc?si=9Jtn1aSibGAYOKZM>
- Un cop vist el videoclip, el docent demana als alumnes que es distribueixin en equips de 4 o 5 persones, que discuteixin sobre quin és el missatge que vol transmetre el producte audiovisual i que el resumeixin en una frase de 240 caràcters. Després, cada equip comparteix amb tot el grup els missatges resumits que ha elaborat.

- Finalment el docent promou un debat amb el gran grup, al qual li llença les següents preguntes:
Què ens explica el videoclip sobre com avaluem a les persones de la societat?
Com avaluem a les persones del nostre grup classe?
Què significa “diversitat”? I “inclusió”?
Què heu après sobre el missatge que vol transmetre el videoclip?

Pistes per seguir avançant

- El docent pot convidar el conjunt de l'alumnat del centre a fer el mateix exercici amb el conjunt del seu grup classe. Les persones es distribueixen en petits equips amb aquells companys/es amb qui comparteixen afinitats i/o amistat, i el docent va llegint un seguit de criteris adaptats al grup sobre els quals l'alumnat es posiciona individualment.
- El docent pot animar l'alumnat a organitzar-se en petits grups, escriure un guió i filmar un videoclip sobre el mateix missatge que s'ha treballat a l'aula. Després es poden veure els diferents videoclips produïts en una sessió conjunta i celebrar un debat al voltant d'aquests.
- En funció de la qualitat dels productes elaborats, es pot plantejar la celebració d'un festival de curtmetratges sobre la diversitat, al centre educatiu o la comunitat. A més, es poden penjar al web i a les xarxes de l'escola.

Per saber-ne +

Projecte KABUA

Projecte de l'organització Objectiu Inclusió i la UAB que promou un concurs de curtmetratges anual per a adolescents sobre temàtiques relacionades amb la diversitat i la inclusió.

Enllaç al projecte:
<https://sites.google.com/view/plataformakabua>

Curtmetratge *De vuelta*

Videoclip de temàtica LGTBI protagonitzat per Carlos Cuevas i Aleix Melé.

Enllaç recurs: <https://youtu.be/nOhLI4Mz7I>

Curtmetratge *Different*

Videoclip -en llengua anglesa- que tracta la diversitat funcional, del director Tahneek Rahman.

Enllaç recurs: <https://youtu.be/yy24PZlkoY?si=QFPgNfzYjRKSdH1w>

C.2 La persona ideal

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Exercici grupal
- **Objectius activitat:**
 1. Prendre consciència dels mecanismes de construcció dels models culturals hegemònics.
 2. Reflexionar sobre la pròpia identitat i la seva projecció en els grups socials.
- **Etapa:** ESO
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Cap
- **Espai físic:** Aula ordinària

Presentació

- Activitat per fer evident com la societat no reconeix la singularitat de cada persona i genera una pressió perquè tothom s'adapti a un patró identitari per ser acceptat, l'origen del qual és incert.
- D'una manera molt visual, i posant el cos al centre de l'activitat, s'evidencia com els grups socials pressionen les persones perquè adquireixin determinats patrons de comportament o característiques, i així ser acceptades.

Desenvolupament de l'activitat

- El mestre o la mestra crea un clima de sorpresa i trencament amb la rutina, i demana a l'alumnat que es posi dret; aleshores explica l'objectiu de l'activitat: descobrir qui del grup s'assembla a la persona ideal.
- El funcionament de l'activitat per assolir l'objectiu consisteix en el següent:
 1. El docent dirà una característica relativa a un tret físic o d'identitat cultural/social.
 2. Les persones s'autoavaluaran. Les que se senten identificades amb la característica es queden dretes, i les persones que no, seuen.
 3. El docent dirà una nova característica i es procedirà a efectuar la mateixa autoavaluació: l'alumnat que s'hi sent identificat continua dret, i el que no, seu.
 4. Si algun alumne/a s'ha assegut però se sent identificat amb una característica posterior després de seure, ja NO pot aixecar-se. Qui seu s'ha de quedar així fins al final de l'activitat.
- L'ordre de les característiques és important i són les següents: home / sa / atractiu / jove / cristià / blanc / amb èxit als estudis / heterosexual / prim / esportista.
- L'activitat finalitza quan s'ha assegut tothom o bé quan s'han dit les 10 característiques.

- Un cop acabada l'activitat, es procedeix a fer una reflexió en gran grup sobre el que ha passat. Algunes preguntes per orientar el debat poden ser les següents:
Quantes persones han quedat dretes? Realment responen al perfil de la persona ideal?
Quantes persones han quedat assegudes? Com s'han sentit?
Les característiques que ha dit el mestre o la mestra són les que la societat valora com a òptimes? En falta o en sobra alguna?
Qui ha decidit que aquestes són les característiques de la persona ideal?
Tu com et situes davant d'aquestes característiques? En fas cas? Per què?

Pistes per seguir avançant

- Un cop feta l'activitat, es pot proposar que l'alumnat investigui si les persones del seu entorn coincideixen a assenyalar aquestes 10 característiques com les que la societat valora més, mitjançant el disseny i la realització d'una enquesta a l'institut, a les famílies o al carrer. Serà interessant contrastar els resultats amb les opinions del propi alumnat.
- Queda clar que aquestes 10 característiques no responen a la construcció d'una societat inclusiva. Quines serien les característiques d'una persona ideal en una societat inclusiva? Quines haurien de ser les característiques perquè tot l'alumnat del grup classe es quedés dret i no hagués de seure ningú? Es pot demanar que l'alumnat s'organitzi en petit grups i pensi aquestes característiques.
- Es pot ampliar la reflexió i trobar exemples de persones de l'àmbit de la música, de l'esport, de la cultura, del cinema, etc. que responen al patró de persona ideal imposat pels grups hegemònics, i d'altres que responen al patró inclusiu creat pel grup classe. Analitzar semblances i diferències.

Per saber-ne +

Curtmetratge Snack attack de Club Sabiasque

Videoclip sobre els prejudicis que pot patir una persona jove per part de persones adultes a causa del seu aspecte físic.

Enllaç recurs: <https://youtu.be/8MJQ6mHLIfE?si=zvGEdPt7BsDSKNTG>

Anunci Derribemos los prejuicios

Anunci sobre un experiment realitzat per una marca de refrescs, que fa reflexionar sobre els prejudicis i els estereotips associats a la imatge física.

Enllaç recurs: https://youtu.be/LRs-nd_8oA0?si=TyhnrDvAEUfDB7e

Experiment Doll test

Experiment realitzat als EUA sobre la conformació d'estereotips en edats primerenques per part d'infants racialitzats.

Enllaç recurs: https://youtu.be/qGDvt4yKtIM?si=mOP7JVxPnHY_Zdsl

C.3 Allò que el vent s'endugué

- **Fase:** Coneixement
- **Tipus d'activitat:** Cos i moviment
- **Objectius activitat:**
 1. Explorar la riquesa de la diversitat del grup i l'aportació que cada individu hi fa.
 2. Fomentar la cohesió de grup i la coneixença entre els membres.
- **Etapa:** ESO
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Cap
- **Espai físic:** Aula, gimnàs o pati del centre

Presentació

- Aquesta activitat és una variant d'un exercici grupal extret de la Guia "DESAPRENT. Una mirada feminista a l'etapa secundària", elaborada per Coeducació SCCL i Candela SCCL per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona.
- Tal com assenyalen les autores a la Guia, es tracta d'una activitat de cohesió de grup. Aquestes activitats són necessàries per crear un espai de seguretat i complicitat on poder expressar el que pensa i sent cadascú.

Desenvolupament de l'activitat

- El dinamitzador demana a l'alumnat que construeixi un cercle amb les cadires mirant cap a endins i que deixi un espai buit al centre.
- El dinamitzador demana que l'alumnat sigui a les cadires, es queda dret al mig de la rotllana creada i explica el funcionament de l'activitat:
 1. L'alumne que és al centre del cercle pensa una característica seva que pot compartir amb els companys del grup. Pot ser una característica física o de comportament.
 2. Aleshores pronuncia la frase: "Que el vent vingui i s'endugui..." i seguidament la característica que ha pensat prèviament.
 3. Automàticament, totes les persones que comparteixen aquella característica han d'aixecar-se de la seva cadira i canviar de lloc, i l'alumne que és al centre i ha dit la frase també ha d'intentar seure.
 4. L'alumne que es queda sense cadira ocupa el centre i aleshores li correspon pensar la característica i pronunciar la frase.
- Es poden fer tantes rondes com el dinamitzador consideri convenient, d'acord amb l'agilitat, el ritme i el clima que el grup vagi construint. També el docent pot anar graduant el grau de profunditat de les característiques sortint al mig de la rotllana i plantejant reptes.
- Un cop el dinamitzador decideix que s'han fet les rondes necessàries, obre un debat amb l'alumnat perquè expressi:
Com s'ha sentit?
Quin tipus de característiques ha anat elegint l'alumnat i quin tipus ha evitat? Per què?
Què volem que s'endugui el vent de la nostra classe?
I què volem que ens porti?

Pistes per seguir avançant

- Es poden enregistrar les característiques que els diferents membres del grup han anat sortint en les diferents rondes i fer-ne un mural d'identitat de grup amb ús de materials diversos (collage).
- També es pot demanar que cada participant escrigui una breu redacció en la qual expliqui quin ha estat el perfil que ha sorgit al llarg de tota la sessió: quantes vegades s'ha aixecat i quantes ha quedat assegut. Aquests perfils poden quedar penjats als murs de l'aula.
- Es pot deixar un espai obert als perfils individuals comentats anteriorment, perquè altres persones del grup puguin escriure comentaris o formular preguntes per aprofundir en el coneixement dels altres.

Per saber-ne +

Guia

Desaprenents

Una mirada feminista a l'etapa secundària"
Ajuntament de Barcelona

Guia per treballar la perspectiva de gènere des d'un enfocament feminista i interseccional.

Enllaç recurs: https://candela.cat/wp-content/uploads/2019/04/guia_def_02.pdf

Catàleg

Recursos d'Educació per la Justícia Global

La Fede

Guia de recursos didàctics per treballar els desafiaments sobre drets i llibertats de les persones.

Enllaç recurs: <https://www.lafede.cat/wp-content/uploads/2023/07/Catleg-dEducacio-per-a-la-Justicia-Global-1.pdf>

Guia

(De)-Construint identitats

Escoltes Catalans

Guia per treballar la construcció d'identitats flexibles en un marc d'interculturalitat.

Enllaç recurs: https://issuu.com/escoltescatalans/docs/deconstruint_identitats?utm_medium=referral&utm_source=tambali.escoltes.org

C.4 Construïm patis inclusius

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Exploració i anàlisi
- **Objectius activitat:**
 1. Descriure els patis escolars.
 2. Analitzar els patis escolars des d'una mirada inclusiva.
- **Etapa:** ESO
- **Durada:** 90 minuts
- **Material necessari:** Programari lliure per fer presentacions en viu, paper i bolígraf
- **Espai físic:** Aula o pati del centre

Presentació

- El pati s'analitza perquè ens dona informació sobre el centre educatiu, els tipus de mobilitat, les maneres d'ús de l'espai i les dinàmiques de relació que s'hi donen. El pati forma part de la identitat de la comunitat educativa.
- En aquesta activitat es proposa fer una anàlisi quantitativa i qualitativa que aportí dades sobre les que es pugui fonamentar un diagnòstic de necessitat des d'una mirada inclusiva. El punt de partida és fer una anàlisi completa de l'entorn i concretament del pati escolar, tenint en compte totes les condicions físiques a les que està sotmès, així com les condicions d'ús de l'espai.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part:

Descripció i observació del pati (30 minuts)

- Es proposa a l'alumnat que s'aplegui en equips de 3 o 4 persones, i se'l convida a fer un estudi temàtic dels següents aspectes:
 - a) Descriptius.** Per exemple:
 - Superfície total del pati en relació al nombre d'alumnes.
 - Tipus de terres, acabats de paviments.
 - Accessos al centre.
 - Vegetació: tipus i estat de conservació.
 - Estudi d'ombres i de protecció.
 - Infraestructures i equipaments: mobiliari, pistes esportives, gronxadors...
 - b) Interpretatius.** Per exemple, observar amb deteniment el pati durant l'esbarjo i fer preguntes del tipus:
 - Què hi veus?
 - Hi ha alguna persona que estigui quedant fora?
- Entrevistar a persones que estiguin al pati, en el moment de fer l'activitat. Es poden fer preguntes del tipus:
 - Què és el que més t'agrada de la distribució del pati?
 - Què és el que menys t'agrada de la distribució del pati?
 - Què canviaries de la distribució i organització del pati?
 - T'agrada jugar al pati? On t'agrada més jugar?

Segona part:**Presentació de la informació recollida** (30 minuts)

- Amb l'ajuda d'algun programari lliure per fer presentacions en viu d'enquestes, núvols de paraules o reflexions (per exemple, ahaslides: <https://presenter.ahaslides.com/pages/login>) es fa una posada en comú del material recollit durant la primera part de l'activitat.

Tercera part:**Reflexió** (30 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per a la reflexió del tipus:
A partir de l'anàlisi feta, quines coses es podrien millorar?
Creieu que els patis poden col·laborar en la construcció d'una escola inclusiva?
Creieu que altres espais de l'escola també poden col·laborar en la construcció d'una escola inclusiva?

Pistes per seguir avançant

- Per tal de donar continuïtat a la feina feta a través d'aquesta activitat, es pot valorar la possibilitat de portar a la pràctica algunes de les propostes que surtin de l'anàlisi realitzada.
- Aquesta activitat es pot traslladar al barri o al poble on es troba el centre educatiu. En aquest cas, s'hauria de fer una identificació dels espais del barri o del poble que posteriorment es visitarien i s'analitzarien des d'una mirada inclusiva. Es podrien fer servir el mateix tipus de preguntes que les proposades a l'activitat. També la identificació dels espais a analitzar es pot fer amb l'alumnat, passejant pel barri o poble amb persones del lloc. Aquesta passejada es pot gravar amb una càmera, de manera que les opinions de les persones quedin enregistrades.

Per saber-ne +

Resumen del proceso de transformación del patio del colegio La Paloma y el de Santa María. (2017)
Pandora Mirabilia

Descripció: Resum del procés de transformació del pati de l'escola La Paloma y el de Santa María.
Enllaç recurs: <https://www.youtube.com/watch?v=rzj0UOcX5s0>

Red de patios inclusivos y sostenibles. (2017)
Pandora Mirabilia

Descripció: Vídeo on alumnes i altres membres de la comunitat educativa parlen del potencial del pati.
Enllaç recurs: <https://www.youtube.com/watch?v=tcEttcLqLfo>

C.5
Qüestionari sobre el meu institut

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Anàlisi de dades
- **Objectius activitat:**
 1. Identificar i analitzar com se sent a l'alumnat a l'institut.
 2. Identificar necessitats per millorar la inclusió a l'institut.
- **Etape:** ESO
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Fitxa de l'activitat C.5.
- **Espai físic:** Aula o conjunt del centre

Presentació

- Per fomentar l'educació inclusiva, hem de partir de les percepcions concretes que tenen sobre els centres educatius les persones que hi formen part.
- L'activitat que es proposa a continuació s'orienta a facilitar un espai per parlar, escoltar i compartir opinions i suggeriments sobre el centre educatiu, a partir d'un qüestionari que l'alumnat haurà de respondre a classe.

Desenvolupament de l'activitat**Primera part:**
Qüestionari (45 minuts)

- El docent dona la benvinguda i introdueix l'activitat.
- Seguidament, facilita un qüestionari a l'alumnat per tal que l'empleni individualment (fitxa de l'activitat C.5.).
- Per fer aquesta activitat, el/la docent fa un buidatge de la informació recollida. Sobretot sintetitza les respostes dels ítems que li interessa més treballar a classe.

Segona part:**Presentació de resultats** (15 minuts)

- En una segona sessió el docent presenta els resultats dels ítems escollits a classe, mitjançant, per exemple, gràfiques.
- A partir de la projecció, es proposa a l'alumnat que s'aplegui en subgrups de 4 persones i se'ls convida a reflexionar sobre els resultats. Es poden fer preguntes del tipus:
Què us han semblat les gràfiques?
Quines gràfiques us han cridat més l'atenció?
- Si, prèviament, es necessita fer dinàmiques de treball en equip i per fomentar l'empatia, es pot revisar l'apartat "per saber-ne més".
- Tot seguit, es demana a una persona portaveu de cada grup que comparteixi el que han parlat. La persona dinamitzadora va prenent nota de les aportacions en un lloc ben visible o a través de, per exemple, notes adhesives.

Segona part:
Reflexió (15 minuts)

- Seguidament, s'introdueixen preguntes per la reflexió del tipus:
Quines preguntes del qüestionari us han agradat més? Per què?
I quines us han agradat menys? Per què?
Quines coses es podrien fer per canviar les emoticones negatives?

Pistes per seguir avançant

- Per tal de donar més èmfasi a l'activitat es pot valorar que l'alumnat apliqui el qüestionari a companys i companyes d'altres classes. És a dir, que faci d'enquestador.
- Es pot valorar la idoneïtat de promoure aquesta mateixa activitat, adreçada a la resta d'agents educatius. Es pot partir del qüestionari que es recullen a: Booth, T. i Aiscow, M.: *Guía para la Educación Inclusiva Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares*. (2011)

Per saber-ne +

10 dinàmiques per treballar en grup a primària i secundària. (2017)

Font: Blog Vicens Vives

Descripció: Blog on es recullen 5 dinàmiques per a primària i 5 per a secundària per treballar en equip.

Enllaç recurs: <https://blog.vicensvives.com/ca/10-dinamiques-per-treballar-en-grup-a-primaria-i-secundaria/>

3 llocs per treballar l'empatia. (2022)

Font: Blog són docents

Descripció: Blog on es recullen tres jocs per treballar l'empatia.

Enllaç recurs: <https://somedocents.com/blog/3-jocs-treballar-empatia-primaria-i-secundaria/>

Índex d'inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva. (2002)

Font: Tony Booth i Mel Aiscow

Descripció: Qüestionari d'indicadors sobre inclusió social. El qüestionari pot ser respost pel professorat, alumnat, familiars, consell escolar.

Enllaç recurs: <http://www.xtec.cat/monografics/inclusio/html/4-2.html>

Fitxa de l'activitat C.5 Qüestionari.

Adaptat de Booth, T. i Aiscow, M.: *Guía para la Educación Inclusiva. Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares (Adaptación de la 3ª edición revisada del Index for Inclusion)* (pàgs. 184-185). Fuhem. Madrid, 2011

M'agrada anar a aquest centre escolar.	☐	☐	☐
Em sento part d'una gran comunitat.	☐	☐	☐
El meu centre i el pati són molt atractius.	☐	☐	☐
Els lavabos estan nets i segurs.	☐	☐	☐
L'alumnat es porta bé.	☐	☐	☐
Les persones adultes ens tracten bé i ens cuiden.	☐	☐	☐
Tinc alguns bons amics i amigues aquí.	☐	☐	☐
M'agraden els meus professors i professores.	☐	☐	☐
El centre escolar m'ajuda a sentir-me bé amb mi mateix/a.	☐	☐	☐
Se'ns anima a defensar el que creiem que és correcte.	☐	☐	☐
És bo tenir companys i companyes de diferents orígens.	☐	☐	☐
Només per estar al centre escolar hom aprèn a relacionar-se amb la gent.	☐	☐	☐
He après què significa la democràcia al centre escolar.	☐	☐	☐
He après com les meves accions afecten altres persones del centre escolar.	☐	☐	☐
He après com les meves accions afecten altres persones de tot el món.	☐	☐	☐
He après com els meus valors afecten la forma com actuo.	☐	☐	☐
La meva família se sent involucrada amb el que passa al centre escolar.	☐	☐	☐
Quan el professor o la professora diu que farà alguna cosa, ho fa.	☐	☐	☐
Les persones ho admeten quan han comès un error.	☐	☐	☐
M'he involucrat a fer del meu centre un lloc millor.	☐	☐	☐
Qualsevol noi o noia que viu a prop d'aquest centre és benvingut a venir aquí.	☐	☐	☐
Els nois i les noies es porten bé.	☐	☐	☐
L'alumnat evita anomenar els altres amb noms agressius o ofensius.	☐	☐	☐
Si algú m'intimida o intimida a qualsevol altra persona, ho diria a un professor/a	☐	☐	☐
El professorat no té favoritismes entre l'alumnat.	☐	☐	☐
Si he estat fora durant un dia, el professor o professora vol saber on he estat.	☐	☐	☐

Crec que el professorat és just quan elogia a algun alumne/a.	☐	☐	☐
Crec que el professorat és just quan ha de castigar a un/a estudiant.	☐	☐	☐
El professorat sap com evitar que els alumnes interrompin les classes.	☐	☐	☐
Aprenem a resoldre els desacords escoltant, discutint i prenent decisions.	☐	☐	☐
A les classes, els alumnes acostumen a ajudar-se mútuament en parelles i grups petits.	☐	☐	☐
A les classes, l'alumnat comparteix el que sap amb altres estudiants.	☐	☐	☐
Si tinc un problema a les classes, un docent de suport m'ajuda.	☐	☐	☐
M'agraden la majoria de les classes que faig a l'institut	☐	☐	☐
Aprinc sobre el que està passant al món.	☐	☐	☐
He après sobre la importància dels drets humans.	☐	☐	☐
Aprinc com reduir el patiment al món.	☐	☐	☐
He après molt en aquest centre escolar.	☐	☐	☐
En aquest centre de vegades es dona als estudiants la responsabilitat d'aprendre pel seu compte.	☐	☐	☐
Ens assabentem de com hem d'estalviar energia al centre escolar.	☐	☐	☐
Aprenem a cuidar el medi ambient del centre escolar i dels seus voltants.	☐	☐	☐
Aprenem a respectar el planeta Terra.	☐	☐	☐
Quan els docents o educadors de suport són a l'aula, ajuden a qualsevol que ho necessiti.	☐	☐	☐
Els professorat està interessat a escoltar les meves idees.	☐	☐	☐
L'alumnat està interessat a escoltar les idees dels altres.	☐	☐	☐
Durant les sessions de classe sempre sé què hauré de fer després	☐	☐	☐
Reconec quan he fet una bona feina.	☐	☐	☐
Al professorat no li importa si m'equivoco a la meva feina, sempre que m'hi esforci.	☐	☐	☐
El meu treball és exposat a les parets del centre escolar.	☐	☐	☐
En general, quan se'm dona feina entenc el que he de fer.	☐	☐	☐
Crec que les tasques escolars per fer casa m'ajuden a aprendre.	☐	☐	☐
De vegades al migdia o després de les classes vaig a alguna associació o practico esport.	☐	☐	☐

Aquestes són les tres coses que més m'agraden del meu centre escolar

1.
2.
3.

Aquestes són les tres coses que més m'agradaria canviar del meu centre escolar

1.
2.
3.

C.6

Explorem la nostra comunitat

- **Fase:** Autodiagnòstic
- **Tipus d'activitat:** Anàlisi de dades
- **Objectius activitat:**
 1. Fer una consulta a tot l'alumnat per identificar problemes vinculats amb la inclusió educativa.
 2. Elaborar propostes a partir dels problemes identificats.
- **Etape:** ESO
- **Durada:** 180 minuts
- **Material necessari:** Fitxa de l'activitat C.6., cartolines, retoladors
- **Espai físic:** Aula o conjunt de l'institut

Presentació

- Amb aquesta activitat, tot l'alumnat podrà explicar les seves experiències al centre educatiu.
- Es tracta de fer una consulta a tots els alumnes de l'institut perquè passin a formar part dels processos i que dialoguin entre si, de manera que ja estiguem fomentant la cultura inclusiva que volem assolir. És a dir, volem saber, però per damunt de tot volem que la comunitat es comenci a implicar.

Desenvolupament de l'activitat

Primera part: Identifiquem problemes de la nostra comunitat i propostes (45 minuts)

- La persona dinamitzadora dona la benvinguda i introdueix l'activitat.
- Es proposa a l'alumnat que formi parelles per fer entrevistes (primer, un fa de entrevistat i l'altre d'entrevistador, i després a la inversa). Per això, cal fer un guió que sigui útil per abordar alguns temes fonamentals per a la inclusió. A grans trets, interessa saber:
 - Com són les relacions a l'escola.
 - Com s'hi aprèn i com s'hi ensenya.
 - Què et fa sentir bé.
 - Què et fa sentir malament.
 - Com seria l'escola dels teus somnis.

Segona part: Descriure/Interpretar els problemes de la comunitat i les propostes (45 minuts)

- De cada entrevista, la parella ha de fer arribar al seu docent un brevíssim resum amb dos problemes i dues propostes. Per a aquesta tasca és important que l'equip docent col·labori oferint alguna de les classes i, fins i tot, incorporant l'activitat a les seves àrees curriculars.
- A partir dels resums, es fa una anàlisi. Per fer aquesta anàlisi, es pot fer servir la fitxa de l'activitat C.6.

Tercera part: Jornada (90 minuts)

- Un cop estigui feta l'anàlisi, s'organitza una jornada per presentar els resultats. L'anàlisi la presenta un grup d'estudiants integrat per alumnes de diferents nivells.
- Seguidament, es fa una pluja d'idees sobre els resultats obtinguts.
- Finalment, a partir de la pluja d'idees, s'arriba a acords. Els acords es penjen en un mural. Per arribar a acords es pot fer ús d'algunes de les activitats del bloc III: Decisió.

Pistes per seguir avançant

- Crear una bústia a l'institut per respondre alguna pregunta concreta o per fer propostes de millora. Això permet als alumnes més tímids participar explicant les seves pròpies perspectives, tan necessàries per ampliar la capacitat de l'escola per atendre tot l'alumnat sense excepció. També permet que familiars o altres membres de la comunitat educativa puguin participar-hi.
- Hi ha persones que potser no parlen o que es comuniquen de maneres menys comunes. No deixeu de preguntar-los directament. Tot el món vol comunicar-se, encara que no totes les persones ho fem de la mateixa manera. Pregunteu-li, ajudeu-vos d'algun amic o amiga, i apreneu a entendre el que vol dir. És més fàcil del que podeu creure! Tothom sap el que li agrada i el que no, i és imprescindible escoltar els que són menys escoltats.

Per saber-ne +

*Recursos para
tu comunidad.
Educación inclusiva.*
Quererla es crearla

Descripció: En aquest web hi trobareu tutorials per investigar en la comunitat
Enllaç recurs: <https://creemoseducacioninclusiva.com/recursos-para-tu-comunidad-escolar/>

Fitxa de l'activitat C.6

Identifiquem problemes i solucions

Problema	Causes del problema	Obtenció de nou coneixement sobre el problema i/o les possibles solucions		Solucions
Problema 1		Línies de recerca	Característiques (per exemple, si és una solució que implicaria més formació o més infraestructura, o més espais de diàleg, etc.)	
Problema 2				

Fitxa adaptada de: Fundació la Caixa (2022). Investigación-acción: ¿Quieres contribuir al cambio? Guía para la implementación de la investigación participativa. Disponible a: https://educaixa.org/documents/10180/81084720/STEAMxChange_Guia_Prof_ES.pdf/eba780f8-a8ca-0f1b-eeeb-f2b8ee02c5cb?t=1663586500148

C.7

Tots els camins porten... a la inclusió

- **Fase:** Decisió
- **Tipus d'activitat:** Anàlisi de dades
- **Objectius activitat:**
 1. Acordar quin àmbit del centre es vol millorar per fer-lo més inclusiu.
 2. Identificar quina acció es podria dur a terme, d'acord amb l'àmbit de treball escollit.
- **Etapa:** ESO
- **Durada:** 60-80 minuts
- **Material necessari:** Projectió/impressió dels annexos, notes adhesives, retoladors
- **Espai físic:** Espai amb taules, cadires que es puguin moure i projector

Presentació

- Treballar per la inclusió és un repte que necessita de la implicació de tota la comunitat educativa i bastir diferents abordatges i estratègies per a ser assolit.
- En el procés que ens ocupa considerem que és possible endegar accions concretes, abastables i ben definides que, des del lideratge de l'alumnat (amb el suport de la comunitat educativa), esdevinguin en si mateixes pols de transformació i contribueixin a fer del centre un entorn més inclusiu.

Desenvolupament de l'activitat

- Es pensa en la inclusió com una realitat que engloba les dimensions de presència, aprenentatge i participació positives de totes les persones que són al centre. Conseqüentment, treballar per la inclusió implica repensar espais, dinàmiques, imaginaris i discursos. Per fer-ho, cal buscar estratègies per a donar la veu a TOT l'alumnat i mantenir una actitud oberta i respectuosa davant les propostes.
- L'activitat que es proposa s'orienta a afavorir la presa de decisions sobre l'acció a impulsar en coherència amb l'autodiagnosi realitzat, seguint una seqüència senzilla que, pas a pas, vol portar l'alumnat a prioritzar un àmbit d'actuació i a identificar possibles accions per millorar la inclusió.
- Amb aquest esperit, i per tal que el procés es pugui sostenir a mitjà i llarg termini, us recomanem apostar per activitats engrescadores, que parteixin dels interessos i les motivacions de l'alumnat i que siguin factibles, per tal que els resultats siguin palpables i motivin l'alumnat a donar continuïtat al procés.
- Aquesta activitat és flexible i multinivell, adequant alguns dels passos i seleccionant els materials en funció de l'etapa educativa de l'alumnat.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.
- Com a passos previs a l'activitat, suggerim partir del material generat en la fase anterior de diagnosi per garantir un bon avenç en la fase que s'inicia.
- Us proposem d'imprimir la fitxa de l'activitat C.7. (1) i la fitxa de l'activitat C.7. (2) d'aquesta activitat, com a material de treball.

Desenvolupament de l'activitat

- Es presenta l'activitat explicant que l'objectiu és acordar plegats quins aspectes o àmbits del centre es volen millorar o canviar per avançar cap a un centre més inclusiu. Per fer-ho, primer es presenten els resultats de l'autodiagnosi feta en la fase anterior a l'alumnat, per identificar les fortaleeses (allò que ja funciona) i les debilitats (allò que cal abordar i treballar).
- Seguidament es fa un repàs dels resultats de la diagnosi i s'obre un nou moment de reflexió, a partir de la pregunta:
Afegiríeu o modificariéu alguna de les coses que vam comentar a la sessió anterior?
- La persona dinamitzadora pren nota de les aportacions en el suport a on s'hagi fet l'activitat de diagnosi (mural físic, mural digital, etc.).
- Un cop fetes i anotades les aportacions, el següent pas és consensuar plegats quin és el repte o prioritat que haurà de guiar l'acció que es vol impulsar. Per fer-ho, es proposa treballar-ho a partir de la pregunta:
Què ens agradaria canviar/millorar del centre per fer-lo més inclusiu, és a dir, perquè tots ens hi trobem més bé i aprenguem junts, sense cap excepció?
- Per facilitar i estimular el debat, proposem fer subgrups heterogenis (pel que fa al gènere, origen, etc.) de 3-4 persones. Cada subgrup disposarà d'una graella com la que es facilita a la fitxa de l'activitat C.7. (1), en què es mostren possibles àmbits on es podrien dur a terme millores i canvis per la inclusió. La idea és que cada subgrup reflexioni durant 10-15 minuts sobre quin pot ser l'àmbit d'acció prioritari. Abans, però, proposem llegir en veu alta els continguts de la fitxa de l'activitat C.7. (1) per aclarir dubtes.
- Tot seguit, es fa una posada en comú de l'àmbit prioritari identificat. Si es treballa en petits grups, es demana a un portaveu que comparteixi amb la resta la decisió del seu equip. La persona dinamitzadora pren nota de les aportacions en forma de notes adhesives que es poden enganxar al mateix mural on s'han anotat les fortaleeses i les debilitats.
- Una vegada feta la ronda d'aportacions, la persona dinamitzadora fa un repàs, incidint en els elements comuns i en els divergents, tot assenyalant aquells àmbits més identificats. Si hi ha consens, l'àmbit que ha estat identificat per més equips serà l'àmbit d'acció prioritari que orientarà l'activitat que impulsarà el grup.
- Arribats a aquest punt, es tracta d'acordar entre tots quina o quines activitats volem dur a terme. Per facilitar la presa de decisions, a la fitxa de l'activitat C.7. (2) d'aquesta activitat trobareu idees de diferent naturalesa per inspirar-vos per a la millora del centre en clau d'inclusió.
De les idees proposades, quines penseu que encaixen amb allò que hem acordat que volem canviar i que podríem impulsar abans de finalitzar el curs?
- En cas que hi hagi consens, ja teniu una acció que cal planificar per dur a terme en la següent fase de treball. En cas que cap de les idees proposades encaixi amb l'àmbit de treball escollit, caldrà endegar un nou procés de reflexió per determinar quina acció seria més adequada. Per fer-ho, us proposem tornar a fer subgrups de 3-4 persones i aprofitar la pauta en paper de la fitxa de l'activitat C.7. (1) per formular la següent pregunta:

Tenint en compte l'àmbit que hem escollit, quina activitat podríem dur a terme abans de final de curs per donar-hi resposta?

- Cada subgrup disposarà de 10 minuts per reflexionar sobre una activitat a impulsar. Es tracta de pensar en la proposta a grans trets, sense aprofundir en altres elements (aquesta és la tasca que es durà a terme a la següent sessió).
- A partir d'aquí es fa una posada en comú de les activitats proposades per cada subgrup i es fa una votació per escollir quina activitat es podria dur a terme. El resultat d'aquesta votació pot quedar recollit en una taula com la que es mostra a la fitxa de l'activitat C.7 (3) i que esdevindrà el vostre Pla d'Acció.
- Es clou la sessió fent un repàs als aspectes més destacats i explicant que la propera sessió es dedicarà a concretar com es durà a terme l'activitat.

Pistes per seguir avançant

- L'activitat proposada us ha permès identificar un àmbit d'actuació i una primera acció a impulsar en clau d'inclusió. Tanmateix, i en funció del nivell d'aprofundiment i concreció de la fase anterior d'autodiagnosi, us serà fàcil identificar més d'una acció a impulsar fins a final de curs i calendaritzar-les en la següent etapa.

Per saber-ne +

	<p>Activitats <i>Ginkana dels Superherois quotidians (2000)</i> Font: IES Alpajés</p>	<p>Descripció: 10 activitats per experimentar i reflexionar sobre la vida de les persones amb discapacitats en entorns no adaptats. Enllaç recurs: https://es.slideshare.net/practicastlaguna/proyecto-superheroes-cotidianos-gymkana-ponte-en-su-lugar</p>
	<p>Materials <i>A Mida (2002)</i> Font: GREM UB i Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: A MIDA és una aportació per treballar els valors amb nois i noies adolescents en l'espai de tutoria que ofereix l'ESO. Els materials han estat dissenyats amb la voluntat d'apropar-se a la vida dels alumnes, recollint situacions rellevants i conflictes del seu interès. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/publicacions/mida</p>
	<p>Guia <i>Com dissenyar espais educatius per aprendre i conviure? (2017)</i> Font: Fundació Jaume Bofill</p>	<p>Descripció: Es tracta d'una guia pràctica per repensar els espais i els elements escolars amb l'objectiu de millorar els aprenentatges de l'alumnat i la convivència en el centre. Enllaç recurs: https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/n/4/3/z/6/3/v/f/g/guia_hacktheschool_200217.pdf</p>

Fitxa de l'activitat C.7

(1) Àmbits d'acció per fer del nostre centre, un entorn més inclusiu

Àmbit d'acció	Què podem fer per passar a l'acció?	Què volem canviar/millorar?
L'espai físic	Penseu en les barreres físiques que dificulten la participació i/o l'aprenentatge, tant a dins de l'aula com a la resta d'espais del centre (passadissos, gimnàs, menjador, pati, etc.): barreres arquitectòniques, il·luminació, grandària de l'espai, mobiliari, calidesa, etc. Hi ha alguna acció que es podria dur a terme per eliminar aquesta barrera o barreres?	
Metodologia de treball	Reflexioneu sobre els exàmens, dinàmiques de treball i grups de treball a l'aula, tasques per a casa , etc. que dueu a terme cada dia. Penseu que tal i com estan plantejats dificulten la participació i/o l'aprenentatge de l'alumnat? En cas que sí, què s'hi podria fer?	
Cohesió i coneixement del grup	Reviseu si, com a grup, disposeu del temps per conèixer-vos , si les dinàmiques grupals que feu us permeten aproximar-vos a la realitat de les altres persones del grup classe, per comprendre quines necessitats tenen. En cas que no, proposeu activitats i/o dinàmiques que us permetin millorar el coneixement i la col·laboració amb la resta de l'alumnat.	
Presa de decisions	Penseu en com es prenen les decisions al centre , de quins espais disposeu l'alumnat per donar la nostra opinió i de com funcionen aquests espais. Reviseu, també, si en aquests espais tothom hi pot participar de la mateixa manera o si hi ha persones que en queden fora. En cas que aquests sistemes es puguin millorar, penseu com es podria fer.	
Comunicació/vincle amb els docents	Reviseu com es comuniquen els docents amb vosaltres . Considereu que hi ha aspectes (velocitat, claredat, to de veu, etc.) que poden dificultar l'aprenentatge en l'alumnat? Quins aspectes es podrien millorar?	
Festes i celebracions al centre	Rumieu en les festes i celebracions que es fan al centre i valoreu si poden estar excloent a determinats alumnes pel seu gènere, origen, religió, edat, etc. Penseu quines accions es podrien fer per avançar cap a una proposta de festes i celebracions més inclusives.	
Benestar emocional	Reflexioneu sobre aquelles dinàmiques que es produeixen tant a dins com a fora de l'aula, ja sigui amb la resta de companys/es, amb els docents o amb altres persones del centre, i com us fan sentir. Penseu en propostes per millorar el vostre benestar emocional.	

Fitxa de l'activitat C.7

(2) Idees per a l'acció

Àmbit d'acció	Idees per motivar l'acció
L'espai físic	Gimcana de punts foscos: En petits equips es demana de fer un recorregut per tot el centre per identificar barreres arquitectònica i transmetre la informació a la comunitat educativa per eliminar-les.
Metodologia de treball	Els ingredients del centre educatiu: Es proposa una llista "d'ingredients del centre" (projectes, tasques per a casa, exàmens, grups de treball a l'aula, assemblees, tutories, suports, espais, sortides...) i es convida tot l'alumnat a fer una valoració individual anònima d'allò que l'ajuda a aprendre i d'allò que no. Un equip resumeix les aportacions. Es fa un debat en clau de diversitat social (penseu que hi ha algun col·lectiu dins l'alumnat a qui determinades metodologies no ajuden a l'aprenentatge?) i es porten els raonaments al claustre de l'equip docent i es demana: què es pot millorar?
Cohesió i coneixement del grup	El tresor humà quotidià: El dinamitzador/a reparteix un full on hi ha una sèrie de característiques i cada persona ha de trobar algú de la classe que en compleixi una. Amb aquesta estratègia es pot fer un debat per fer aflorar la diversitat del grup, saber si ens coneixem molt o poc i justificar de fer un espai quotidià (diari, setmanal...) perquè tothom de la classe pugui explicar alguna experiència personal que vulgui compartir amb la resta. Quan s'acaba, tothom ha de verbalitzar si li ha sorprès o no l'experiència i es permet una roda de preguntes respectuosa.
Presa de decisions	Qui et representa?: En l'espai de tutoria es pot reflexionar sobre quins alumnes són delegats de classe o quines figures té l'alumnat per participar de la vida del centre. Tots i totes tenim les mateixes oportunitats de ser-ho?
Comunicació/vincle amb els docents	Diari de camp: L'alumnat de la classe s'organitza per ser 'reporters per un dia' i cada dia durant un setmana, un mes (o el temps que s'estableixi), compta quantes vegades parla directament amb els docents i el tema/motiu de la comunicació, si li ha agradat el contacte establert i si aquest ha estat útil. Tothom sap quin dia li toca, però ser reporter és anònim; no s'apunta qui fa el relat a la llibreta (virtual o física). Un cop acabat el període escollit, es revisen en petits grups totes les aportacions i s'exposa a classe. El resultat ha de ser una comunicació amb els docents respecte del que agrada i del que no agrada, i del que és útil i del que no ho és per a l'aprenentatge i la convivència. Docents i alumnes s'han de comprometre a millorar el vincle.

Fitxa de l'activitat C.7

(3) Pla d'acció per a la inclusió

Àmbit d'acció	Nom de l'activitat que durem a terme	Quan la durem a terme
<p>Vegeu proposta d'àmbits a l'Annex 1 d'aquesta activitat.</p>		

C.8

Cuinem actituds inclusives al grup

- **Fase:** Acció
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Concretar els elements cabdals pel bon funcionament de l'activitat: data i lloc, persones participants, materials necessaris, rol que assumirà cadascú, etc.
 2. Donar a conèixer estratègies pel bon funcionament de l'activitat.
 3. Acordar el pla de treball de l'activitat: data de preparació activitat, data de realització i data de valoració.
- **Etapas:** ESO
- **Durada:** Sessions de 60-75 minuts (tantes com activitats es vulguin implementar)
- **Material necessari:** Impressió de la fitxa de l'activitat C.8 (2)
- **Espai físic:** Espai amb taules, cadires que es puguin moure i projector

Presentació

- L'activitat que trobareu a continuació pretén afavorir el consens i la presa de decisions sobre aquells elements clau que cal definir de manera prèvia a l'impuls d'una acció. I és que sovint, l'èxit d'una acció no es relaciona tant amb els continguts de la mateixa, sinó amb la qualitat dels processos que prèviament s'han impulsat (definició de la temàtica, repartiment de rols, continguts i canals de difusió, etc.), i en quina mesura aquests processos han estat participats i han considerat la diversitat existent en l'entorn en què es vol impulsar l'acció.
- A aquest efecte, a la fitxa de l'activitat C.8 (1) hi trobareu algunes recomanacions que poden contribuir a l'èxit de l'acció que impulsareu, és a dir, a què l'activitat sigui engrescadora i esdevingui focus d'aprenentatge, tant per a totes les persones que la impulsareu, com per a les persones a qui anirà adreçada (en cas que l'activitat vagi adreçada a altres alumnes o persones del centre).
- L'activitat que us presentem explica el propòsit i el procés a seguir.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc es fa un recordatori dels continguts de l'última sessió i de l'acció que va ser escollida.
- S'explica que, una vegada decidida quina acció es vol dur a terme, cal concretar entre tots aspectes importants com el lloc, la data, els objectius, el com es donarà a conèixer, etc., i fer els passos necessaris per poder executar-la. Cal transmetre que tota aquesta feina prèvia no es farà en un sol dia, sinó que en la sessió d'avui es concretaran alguns aspectes de l'acció i a partir d'aquí es faran els passos necessaris per tal que aquesta es pugui dur a terme. Per fer-ho, es pot revisar la fitxa de l'activitat C.8 (1) (pauta docent).

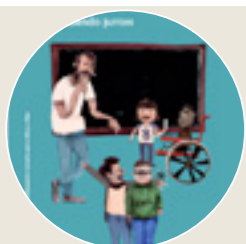
- A continuació es projecta la fitxa de l'activitat C.8. (2) per tal que sigui ben visible per a tothom i s'expliquen cadascun dels 7 ingredients clau que hi consten, clarificant què vol dir cadascun i revisant les recomanacions vinculades a aquests. S'aprofita aquesta explicació per resoldre dubtes i garantir que tothom entén els conceptes de la mateixa manera.
- Tot seguit, es proposa un treball en 6 subgrups heterogenis, cadascun dels quals s'ocuparà d'un ingredient¹. Durant 15 minuts, cada subgrup ha de consensuar i elaborar una proposta per escrit de l'ingredient que li ha estat assignat. Per fer-ho disposa de la fitxa de l'activitat C.8. (2) impresa.
- Seguidament, una persona portaveu de cada subgrup comparteix amb la resta el que ha desenvolupat el seu subgrup i s'obre una petita ronda d'aportacions, matisos, etc. Suggerim seguir l'ordre dels ingredients que apareixen a la taula de la fitxa de l'activitat C.8. (2). Mentrestant, la persona dinamitzadora pren nota de totes les aportacions en aquest document.
- Una vegada arribats a l'ingredient 7, corresponent a les tasques i responsabilitats, convindrà orientar el grup per tal d'ajudar-lo a identificar i seqüenciar una proposta de procés realista i abastable. En aquest sentit, proposem l'elaboració d'un mural que estableixi les tasques prèvies necessàries per dur a terme l'acció (què), les persones responsables de cada tasca (qui) i les dates de cada tasca (quan). Aquest mural es pot penjar en un lloc ben visible de l'aula i es pot anar actualitzant segons les necessitats que es vagin detectant o aquells elements no previstos inicialment. El més important és garantir que totes les persones del grup troben el seu lloc en aquest procés.

Pistes per seguir avançant

- Una part fonamental en el foment de la participació de l'alumnat és ajudar-lo a aprendre com passar de les idees a les accions. En aquest sentit, aquesta activitat és útil també per a aquest propòsit general.

Per saber-ne +

La dinàmica de treball que es proposa en aquesta activitat pot donar peu a reflexionar sobre les actituds amb què es poden afrontar les discrepàncies o conflictes quan dues o més persones no tenen la mateixa visió o percepció.

Guia
Aprendiendo juntos
(2013)
Font: Save the Children

Descripció: A la pàgina 20 d'aquesta Guia s'ofereix un recurs d'interès per a afrontar les discrepàncies de manera positiva.

Enllaç recurs: https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/unidad_didactica_aprendiendo_juntos.pdf

¹ Tot i que a la fitxa de l'activitat C.8. (1) hi apareixen 7 ingredients, proposem que un subgrup s'encarregui de 2 ingredients: el lloc i la data.

Fitxa de l'activitat C.8

Pauta docent: Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient	Recomanacions
1. Nom	<ul style="list-style-type: none"> • El nom de l'activitat no és un tema menor, sobretot si l'activitat que dureu a terme s'adreça a altres persones del centre i busqueu que hi participin. • Busqueu un nom que sigui engrescador i que, alhora, reflecteixi allò que fareu a través de l'activitat. • Penseu també en buscar un nom que no deixi ningú a fora, que tothom pugui entendre i sentir-s'hi reflectit.
2. Descripció	<ul style="list-style-type: none"> • Aquest és un aspecte que pot semblar molt obvi, però cal que entre totes i tots acordem una petita descripció de l'activitat (2-3 línies), sobretot per assegurar que tothom l'entén de la mateixa manera i que ningú es queda fora de joc! • Si us hi atreviu, podeu intentar pensar entre tots 2 o 3 objectius que voleu aconseguir amb l'activitat.
3. Canvis	<ul style="list-style-type: none"> • Caldrà definir què esperem que canviï o millori a través d'aquesta activitat. • En aquest punt, i per tal d'evitar-nos futures decepcions, és important que els canvis que penseu siguin concrets (defugint de frases com ara: "Esperem que el nostre institut sigui més inclusiu"). • Es tracta, per tant, de pensar en canvis que siguin observables, mesurables i realitzables a través de l'activitat que voleu dur a terme. Si els canvis són visibles, us animarà a seguir treballant!
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat s'adreça a altres persones del centre, caldrà pensar com la donareu a conèixer: a través de les persones delegades de les classes? A través de les xarxes socials de l'escola? A través de cartells que elaborareu vosaltres mateixos? Altres maneres? • En aquest punt, recomanem utilitzar més d'un canal, per garantir que la informació arribi a tothom. • Penseu també en el llenguatge que utilitzareu a l'hora de fer la difusió i les imatges (si feu cartells), per garantir que totes les persones s'hi sentin reconegudes i que tothom entengui el missatge que voleu donar.
5. Lloc	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat no va adreçada a altres persones, valoreu si la vostra aula és l'espai adequat per dur-la a terme. En cas que no, penseu en quin espai seria el més adequat i si us cal demanar permís a algú per utilitzar-lo. • Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu en quin espai seria el més adequat per encabir totes les persones a qui va adreçada l'activitat. Penseu en un espai que pugui ser representatiu per totes les persones, que convidi a participar i acordeu com cal demanar el permís per utilitzar-lo.
6. Data	<ul style="list-style-type: none"> • Si l'activitat no va adreçada a altres persones, acordeu entre tots quina pot ser una bona data per dur-la a terme. Cal que tingueu el temps necessari per preparar-la, però també per valorar-la abans que s'acabi el curs. • Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin pot ser un bon dia per dur-la a terme, sobretot per no deixar ningú a fora. Per fer-ho, podeu consultar el vostre tutor/a i, si cal, altres docents perquè us ajudin a prendre una decisió.
7. Tasques i responsabilitats	<ul style="list-style-type: none"> • Intenteu preveure quines tasques seran necessàries perquè l'activitat es pugui desenvolupar adequadament. • Feu una llista amb l'ajuda del vostre tutor/a i repasseu-la per assegurar que no us deixeu res. • Una vegada feta la llista, decideu qui assumirà cada tasca en funció de les seves habilitats i motivació.

Fitxa de l'activitat B.8

(2) Els 7 ingredients clau de la nostra acció

Ingredient	Recomanacions	La nostra decisió
1. Nom	<ul style="list-style-type: none"> El nom de l'activitat no és un tema menor, sobretot si l'activitat que dureu a terme s'adreça a altres persones del centre i busqueu que hi participin. Busqueu un nom que sigui engrescador i que, alhora, reflecteixi allò que fareu a través de l'activitat. Penseu també en buscar un nom que no deixi ningú a fora, que tothom pugui entendre i sentir-s'hi reflectit. 	
2. Descripció	<ul style="list-style-type: none"> Aquest és un aspecte que pot semblar molt obvi, però cal que entre totes i tots acordem una petita descripció de l'activitat (2-3 línies), sobretot per assegurar que tothom l'entén de la mateixa manera i que ningú es queda fora de joc! Si us atreviu, podeu intentar pensar entre tots 2 o 3 objectius que voleu aconseguir amb l'activitat. 	
3. Canvis	<ul style="list-style-type: none"> Caldrà definir què esperem que canviï o millori a través d'aquesta activitat. En aquest punt, i per tal d'evitar-nos futures decepcions, és important que els canvis que penseu siguin concrets (defugint de frases com ara: "Esperem que el nostre institut sigui més inclusiu"). Es tracta, per tant, de pensar en canvis que siguin observables, mesurables i realitzables a través de l'activitat que voleu dur a terme. Si els canvis són visibles, us animarà a seguir treballant! 	
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat s'adreça a altres persones del centre, caldrà pensar com la donareu a conèixer: a través de les persones delegades de les classes? A través de les xarxes socials de l'escola? A través de cartells que elaborareu vosaltres mateixos? Altres maneres? En aquest punt, recomanem utilitzar més d'un canal, per garantir que la informació arribi a tothom. 	

Ingredient	Recomanacions	La nostra decisió
4. Difusió	<ul style="list-style-type: none"> Penseu també en el llenguatge que utilitzareu a l'hora de fer la difusió i les imatges (si feu cartells), per garantir que totes les persones s'hi sentin reconegudes i que tothom entengui el missatge que voleu donar. 	
5. Lloc	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, valoreu si la vostra aula és l'espai adequat per dur-la a terme. En cas que no, penseu quin espai seria el més adequat i si us cal demanar permís a algú per utilitzar-lo. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu en quin espai seria el més adequat per encabir totes les persones a qui va adreçada l'activitat. Penseu en un espai que pugui ser representatiu per totes les persones, que convidi a participar i acordeu com cal demanar el permís per utilitzar-lo. 	
6. Data	<ul style="list-style-type: none"> Si l'activitat no va adreçada a altres persones, acordeu entre tots quina pot ser una bona data per dur-la a terme. Cal que tingueu el temps necessari per preparar-la, però també per valorar-la abans que s'acabi el curs. Si l'activitat va adreçada a altres persones, rumieu quin pot ser un bon dia per dur-la a terme, sobretot per no deixar ningú a fora. Per fer-ho, podeu consultar el vostre tutor/a i, si cal, altres docents perquè us ajudin a prendre una decisió. 	
7. Tasques i responsabilitats	<ul style="list-style-type: none"> Intenteu preveure quines tasques seran necessàries perquè l'activitat es pugui desenvolupar adequadament. Feu una llista amb l'ajuda del vostre tutor/a i repasseu-la per assegurar que no us deixeu res. Una vegada feta la llista, decideu qui assumirà cada tasca en funció de les seves habilitats i motivació. 	

C.9

Què hem aconseguit?

- **Fase:** Revisió
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Reflexionar conjuntament sobre el procés efectuat i els resultats assolits.
 2. Decidir com donar continuïtat al procés iniciat.
- **Etapas:** ESO
- **Durada:** 60-75 minuts
- **Material necessari:** Paper d'embalar, retoladors i notes adhesives
- **Espai físic:** Aula

Presentació

- L'activitat que es proposa a continuació s'orienta a l'avaluació de l'acció endegada pel grup des d'una perspectiva que engloba, tant el procés previ a la realització de l'acció, com l'acció o accions en si mateixes.
- Proposem dur a terme aquesta sessió uns 5-10 dies després d'haver finalitzat el procés, ja que fer-ho immediatament després de la sessió pot tenir efectes poc desitjats (sobretot si l'activitat no ha anat com s'havia previst), i en canvi, deixar passar molts dies pot provocar un biaix de memòria, poc útil a la tasca que ens ocupa.
- Tota l'activitat ha de ser llegida com una proposta oberta i plenament adaptable a la realitat del centre.

Desenvolupament de l'activitat

- Com a passos previs a l'activitat, es demana a cada alumne que prepari entre 5 i 10 preguntes per formular als companys, per tal de valorar l'activitat realitzada a través d'algun aplicatiu informàtic tipus Kahoot. A partir de les propostes de preguntes, el dinamitzador prepara un Kahoot únic per a facilitar la valoració en grup en una sessió posterior.
- En la primera sessió, i en primer lloc, es presenta l'activitat que es farà: es tracta de valorar si hem aconseguit l'èxit o no en l'activitat realitzada, valorar què ha funcionat bé i què no, i facilitar un procés de reflexió per millorar la inclusió.
- Per fer-ho es proposa fer un Kahoot cooperatiu amb temàtiques per poder comentar com s'ha sentit el grup en el procés de preparació i la realització de l'activitat, i si s'ha aconseguit el propòsit desitjat a través d'aquesta.
- S'explica que es tracta de reflexionar conjuntament sobre les dificultats i fortaleses que hem tingut com a grup promotor de l'acció, però també pensar en els processos que hem impulsat, en els suports que hem tingut (o no) i en el que hem assolit o no hem pogut aconseguir. En definitiva, es tracta de revisar tant el que ha funcionat i hem aconseguit, com allò que no ens ha sortit com esperàvem, ja que conèixer i entendre les dificultats que hem tingut ens permet millorar de cara el futur.
- En la segona sessió es fa el Kahoot i, temàtica a temàtica, es valoren i comenten els resultats.

- Possibles qüestions:
 - Hem aconseguit treballar junts tots i totes per a preparar l'activitat?
 - Hem tingut problemes a l'hora treballar plegats?
 - Hem sabut resoldre els problemes i fer front a les dificultats?
 - Penseu que totes les persones heu participat igual en la preparació de l'activitat? (Si és que no, és important preguntar i valorar per quin motiu i com solucionar-ho)
 - Hem aconseguit el que volíem a través d'aquesta activitat? (Si és que no, és important preguntar i valorar per quin motiu i com solucionar-ho)
- Una vegada conclòs el debat, la persona dinamitzadora formula la següent pregunta:
 - A la vista de tot el que hem après aquestes setmanes/mesos, de quina manera penseu que podem donar continuïtat a tot el que hem fet fins ara?
- L'objectiu d'aquesta pregunta és copsar el grau de motivació del grup i si aquest ha de ser el nucli impulsor del procés o cal buscar altres estratègies o vies per seguir endavant. En cas que el grup estigui motivat i vulgui seguir endavant, caldrà revisar quin és el focus o l'àmbit sobre el que es vol incidir i quina acció o accions es podrien dur a terme a aquest efecte.

Pistes per seguir avançant

- La reflexió generada en aquesta sessió esdevé un substrat molt fèrtil per a seguir fent evolucionar el procés endegat. En aquest sentit, comptar amb un grup motivat i predisposat a treballar per a la inclusió al centre és una condició favorable, tot i que arribats a aquest punt, convindrà pensar quin tipus de suports i aliances poden ser necessaris per a sostenir el procés a mitjà i llarg termini.

Per saber-ne +

Recurs
Diana d'avaluació.
(2018)
Font: Xarxa de Competències Bàsiques

Descripció: La diana d'avaluació és un bon recurs per a una revisió formativa i per informar els participants dels assoliments del procés viscut.

Enllaç recurs: <https://blocs.xtec.cat/xcbprojecte297/2018/06/06/la-diana-davaluacio/>

Creació i revisió de l'ideari.
(2021)
Font: ESPLAC

Descripció: En el decurs de la proposta de treball que proposa el recurs, a les pàgines 8 i 9 s'ofereix una imatge gràfica d'utilitat del procés, 'producte' o acció realitzada: l'escenari nevera, l'escenari rentadora o l'escenari paperera.

Enllaç recurs: https://www.esplac.cat/wp-content/uploads/2021/03/Recurs_Ideari.pdf

C.10

La inclusió en positiu. Ho posem a les nostres xarxes.

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Audiovisual
- **Objectius activitat:**
 1. Escriure missatges positius sobre la inclusió.
 2. Compartir els missatges a les xarxes socials del centre.
- **Etape:** ESO
- **Durada:** 120 minuts
- **Material necessari:** Aparells per enregistrar videoclips (mòbils, càmeres, etc.)
- **Espai físic:** Aula, institut, barri o poble

Presentació

- L'objectiu és conscienciar sobre la inclusió i compartir el que s'ha fet a l'institut i amb la comunitat.
- Cal crear un llistat de missatges positius a favor de la inclusió a tots els nivells i àmbits, i buscar formes de fer-ne difusió a les xarxes de l'escola.
- Es pot tenir en compte tot el que s'ha treballat al centre amb el tema de la inclusió i proposar a l'alumnat que gravi vídeos curts per compartir-ho a les xarxes del centre i així potenciar a través de missatges positius tot el que envolta la inclusió.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc es presenta l'activitat.
- Fem un llistat de tot el que té de positiu la inclusió i perquè no hem de ser discriminadors en cap sentit ni per cap raó, com ja indica la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Escrivim els textos i preparam els guions per poder fer els vídeos.
- Amb els textos revisats i els guions a punt, preparam les gravacions que podem fer amb el mòbil a diferents espais de l'institut, davant d'una barrera arquitectònica, davant dels murals que hem fet en alguna altra activitat; també poden relacionar-se amb altres activitats fetes al centre.
- Pensar que a les xarxes de l'institut poden sortir-hi persones amb alguna diversitat funcional o necessitat educativa especial. Hem de buscar que hi siguin presents i compartir el missatge. Si tenim entitats properes al barri que treballin amb persones amb diversitat funcional, els podem convidar a fer un petit missatge.
- Revisades totes les gravacions, podem procedir a publicar-les (sempre amb les autoritzacions necessàries de les famílies o tutors legals).
- Fer difusió a les xarxes, als diaris, etc. per recollir el màxim nombre de comentaris possibles i també que ho compartim-ho a les xarxes pròpies. Si es creu oportú, també podrien participar-hi entitats del barri, famílies, autoritats, mestres...

Per saber-ne +

Per reflexionar sobre les xarxes socials en l'àmbit educatiu de la persona. <https://www.somesplai.cat/index.php/les-xarxes-socials-en-lambit-educatiu-de-la-persona/>

Sobre l'exclusió social, una Guia pràctica per al desenvolupament de xarxes d'agents per la inclusió social. <https://www.diba.cat/documents/14465/33311957/2266-17781-2014+Guia+pr%C3%A0ctica+per+al+desenvolupament+de+xarxes+d%C2%B9agents+per+la+inclusi%C3%B3%20social+E-LLIBRE.pdf/160f61a3-431a-43d9-b1ad-f2d454dd35b6>

Metodologies inclusives, exemple dels Serveis Educatius del Vallès Oriental III.

<https://serveiseducatiu.xtec.cat/vallesoriental3/inclusio/projectes-educatiu-per-a-tots/metodologies-inclusives-i-bones-practiques/metodologies-inclusives-i-bones-practiques-jose/>

Banc de bones pràctiques, des de patis inclusius a altres àmbits. https://bonespractiques.cat/lista_practicas.php?id_categoria=50

C.11

Parlem de la inclusió

- **Fase:** Celebració
- **Tipus d'activitat:** Debat/Reflexió
- **Objectius activitat:**
 1. Compartir els resultats del treball fet al centre amb membres de la comunitat.
 2. Fer xarxa amb agents socials que també treballen per la inclusió.
- **Etape:** ESO
- **Durada:** 60 minuts
- **Material necessari:** Megafonia (mòbils, càmeres, etc.)
- **Espai físic:** Espai per fer una taula rodona amb aflluència elevada d'alumnes (biblioteca, menjador, etc.), notes adhesives, paper d'embalar per a enganxar a la paret.

Presentació

- Aquesta activitat es proposa conscienciar sobre la inclusió i compartir el que s'ha fet al centre educatiu amb la comunitat. Busquem persones del barri o del poble que ens puguin explicar si han viscut la discriminació i com creuen que podem treballar conjuntament per un món més inclusiu.
- Podem pensar en persones conegudes al barri o diversitat de famílies i edats, ha de ser amb persones que representin la diversitat del territori. Es pot organitzar només amb alumnat de l'escola o bé ampliar a altres perfils per incorporar famílies i agents socials del barri o del poble.
- Pensem en persones del nostre entorn i amb els alumnes que puguin participar en una taula rodona; cal que aquestes persones ens puguin donar informacions sobre com han viscut la inclusió des de la seva història de vida i amb el que observen en el seu dia a dia, poden explicar coses que els han passat i motivar vers el respecte cap a tothom.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc es presenta l'activitat.
- Es pot parlar uns minuts sobre la inclusió, podem respondre a la pregunta: "Tractem a tothom amb igualtat de drets?"
- Fem un llistat de persones de dins i de fora de l'institut, de diferents edats, trajectòries i orígens que creiem que podrien participar en una taula rodona.
- Pensem amb alumnes que podrien moderar la taula rodona.
- En el grup classe, i abans de la taula rodona, fem un llistat de possibles preguntes per a les persones d'aquesta taula:
 - Què volem saber d'ells?
 - Què pensem que ells voldrien saber de nosaltres?
 - Com creuen que hauria de ser una societat inclusiva?
 - Què podem fer per millorar-ho entre tots i totes?

- Contactem amb 4 o 5 persones per preparar la taula rodona.
- Dos alumnes poden fer la presentació/conducció de l'acte i moderar la taula rodona. La resta, com si fossin periodistes de la sala, poden anar plantejant les preguntes als ponents que s'han preparat a classe i alguns alumnes poden fer de "relators" i prendre anotacions per fer unes conclusions finals..
- Es podria acabar repartint un post-it als assistents i que tothom qui vulgui hi escrigui un missatge i l'enganxi en un mural gegant, per recollir les idees principals sobre com construir una societat inclusiva.
- Amb les anotacions i els missatges del mural es podria fer un article per a la revista de l'escola, virtual o en paper, i enviar-lo a mitjans de premsa local.
- Si hi ha una ràdio local, també la podríem convidar a venir a la taula rodona perquè la gravi i/o l'emeti en directe.
- Aquesta activitat es podria obrir a la comunitat i fer-la en un espai del barri o del poble, d'aquesta manera un grup d'alumnes es podria encarregar de fer un cartell, la publicitat a les xarxes, etc.
- Podem implicar les famílies, l'ajuntament i/o les entitats del barri.

Per saber-ne +

Com organitzar una taula rodona: <https://xarxanet.org/projectes/recursos/com-organitzar-una-xerrada-o-conferencia-des-de-la-teva-entitat>

Algunes orientacions de com parlar en públic: <https://www.urv.cat/media/upload/arxiu/consell-estudiants/oratoria1.pdf>

Centres en Dansa
per la Inclusió

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Educació**